

Korejos fronte "nieko naujo"

Koreja. — Iš 22,400 kiniečių komunistai jau pervarė per agitaciją 2,020; iš jų šutiko grįžti 61. Šitas nepasisekimas verčia ieškoti komunistų naujų priemonių. Jie reikalauja dabar, kad laikas kiekvienam belaisviui įtikinėti nebūtų aprėžtas. Prieš tokį reikalavimą protestą pareiškė šveicaras. Jis pavadino "nežmonišką" reikalavimą klausytis "fardo." Jis reikalavo, kad komisijos pirmininkas nu-

trauktų iš viso a... kai matys, kad ji pe... Zenevos konvencijos antuotas belaisviui teises.

Dvidešimt du amerikiečiai ir vienas anglas, atsiskę grįžti, dabar pareiškė protestą prieš perdavimą jiems laisvų, kuriais jie raginami grįžti namo. Laisvų perdavimą jie laiko prievarta.

Derybose dėl pol. konferencijos nieko naujo ir po 11 posėdžių.

Pakeltos kumštys prieš tironą

Politiniai kaliniai piketavo Sovietus New Yorke

Nežinomojo Politinio Kalinio diena New Yorke buvo surengta lapkričio 7 Manhattane Hunter College salėje.

Scenoje politiniai kaliniai, laikė plakatus su svarbiausių koncentracijos stovyklų užrašais: Kolyma, Karaganda, Jakutsk, Praveniškės, Liepaja, Vinica ir kt.

Iškilmės pradėtos malda — katalikų, evangelikų, stačiatikių. Minėjimui rengti komiteto vardu kalbas pradėjo ir visoms iškilmėms pirmininkavo V. Sidzikauskas. Jis nušvietė šios dienos prasmę, o Dr. Profous (čekas) pranešė, kad Michigano, Connecticut ir eilė kitų Amerikos valstybių paskelbė nežinomojo politinio kalinio dieną.

Buvo perskaitytas manifestas, kuriame lapkričio 7 dienai, bolševikų švenčiamai kaip jų revoliucijos dienai, dujama nauja prasmė. Jame kalbant į pavergtuosius s. koma:

"Kai jūs maršuosite paversti tą dieną savo pavergėjų garbei, jūs savo širdyse sveikinkite pavergtuosius — ne pavergėjus..."

"Kai jūs kumštis pakelsite nepakenčiamų tironų ir jų pataikūnų tariamam saljutui, jūs širdyje pakartokite šią priesaiką:

— Aš prisiėkiu, kad niekad neįsduosiu atminimo tų, kurie dėl savo įsitikinimų žuvo arba žūsta koncentracijos stovyklose ir kalėjimuose. Aš prisiėkiu, kad niekad nenusilenksiu jokiai žmogaus minties tironijai. Teesie man leista vidados būti žmogaus teisių ir laisvės pusėje. Mano Dieve, suteik man jėgų savo daliai atiduoti."

Ši priesaika buvo kartojama kiekvienos tautos kalba. Lietuviškai ją skaitė kun. V. Pikturna, Dachau kacetininkas. Kai priesaika buvo skaitoma, scenos ekranė buvo nu-

šviečiamas kiekvienos tautos žemėlapis su pažymėtais jame kacetais. Lietuvos žemėlapyje tokių vietų buvo pažymėta apie 10. O minėjimo pirmininkas trumpai paaiškino, kiek tame krašte yra politinių kalinių.

Minėjimą sveikino eilė senatorių, didžiųjų Amerikos darbininkų unijų pirmininkai, iš Europos David Rousset, pirmininkas sąjungos kovai su koncentracijos stovyklomis ir kt.

Pagrindinę kalbą pasakė kongresmanas Charles J. Kersten — nuosirdžiai ir įspūdingai. "Kova tarp laisvojo pasaulio ir Rusijos turi prasidėti, kad milijonai politinių kalinių atgautų laisvę, — kalbėjo Kerstenas. "Tai yra gyvybės klausimas visam laisvajam pasauliui. Ir tikiu, kad šita diena netoli."

Buvo priimtos rezolucijos, kuriose prašoma panaikinti koncentracijos stovyklas ir neteisėtus areštus. Jos bus įteiktos JT ir atskiroms valstybėms.

Paskui iš salės piketininkai su plakatais, kurių buvo apie 50, patraukė prie Sovietų atštovybės. Plakatuose buvo įrašai: "šalin Sovietai iš Lietuvos", "Rusai antikomunistai protestuoja prieš rusus JT, kurie neatstovauja rusų tautai."

Nežinomojo Politinio Kalinio dieną gausiai aprašė amerikiečių spauda.

SKUBA I SLĒPTUVĒ Baltųjų Rūmų personalas su prez. D. Eisenhoweriu. Washingtono buvo oro alarimo bandymai pirmą kartą po praėjusio karo.

"NIET" SUGRIOVĖ TIKĖJIMĄ

Kas toliau po Maskvos atsakymo

Amerikos vidaus politikoje daug kraujo sugadino praėjusių rinkimų rezultatai. Užsienio politikoje kortas sumaišė Sovietų naujas "Niet": atsiskyrimas nuo keturių konferencijų Lugane. O vilčių buvo turėta... Lugano tikėjosi visai gero uždarbio. Iš septynių didžiųjų viešbučių kiti svečiai jau buvo išprašyti... Dabar ten tik nusivylimas ir grynas nuostolis.

Nusivylimo yra ir Londone. Nors Churchillis, parlamento sesiją atidarant, surado tuščių, bet optimistiškų žodžių, tačiau ir jis prisipažino, kad Amerikos abejingumas Eisenhowerio, Churchillio, Malenkovo pasimatymui turi pagrindo, nes geriau nesusiūti, negu susitikus nieko nelaimėti.

Nusivylimo nebeslepia ir Washingtono. Visada gerai informuoti broliai Alsopai pripažįsta, kad Dulles ir kiti politikos vairuotojai prieš kelis mėnesius tikėjosi, jog Malenkovas norės įtempimą baigti. Tikėjosi, kad sutiks, sakysim, baigti karą Korejoje, Koreją sujungti, žinoma, tam tikrom sąlygom — atitraukiant svetimias kariuomenes, dalį Korejos demilitarizuojant ir t.t.

Maskvos atsakymas, o taip pat Maskvos delsimo linija Korejoje dėl politinės konferencijos, pasak Alsopų,

Dulles tikėjimą sugriovė.

Dabar ma, kad Maskva nenori šnekėtis. O Adenaueris Maskvos atsakyme, kuris surašytas net aštuoniolikoje puslapių, mato ne tik Sovietų atsakymą, bet tiesiog reikalavimą kapituliuoti. Atsakykit nuo europinės armijos organizavimo ir europinės apsaugos bendruomenės; likduokit Atlanto paktą; iš anksto sutikit,

Pirmu smuiku Bulganinas

Maskva. — Lapkričio 7 bolševikinės revoliucijos dieną nedidelį kariuomenės paradą priėmė Malenkovas. Buvo ir Molotovas. Karo ministeris Bulganinas pagarbino sovietų naujus ginklus, išmėgintus manevruose; kaltino Vakarų, ypač Ameriką.

kad konferencijoje dalyvautų Kinijos komunistai, tada šnekėsime...

Tokis reikalavimas tai didelis smūgis naiviems entuziastams, kurie tikėjo, kad Maskvai svarbu taika ir kad ji eis į derybas, kurios jai nenaudingos.

Dabar "tikėjimą" reikia keisti.

Pasiremiant atstovo Bohleno padėties įvertinimu, esą linkstama tikėti, kad "Sovietai naujo Korejos karo nepradės bent dabartiniu metu. Bet jie taip pat nenorės baigti senojo Korejos karo". Manoma, kad Maskva dabar ne tik nenori įtampos likviduoti, bet ji iš viso nenori taisy reikalais kalbėtis. Ji nesitiki čia nieko naujo iš vakariečių gauti, o jiems ką nors atiduoti — ne, čia tikrai "Niet."

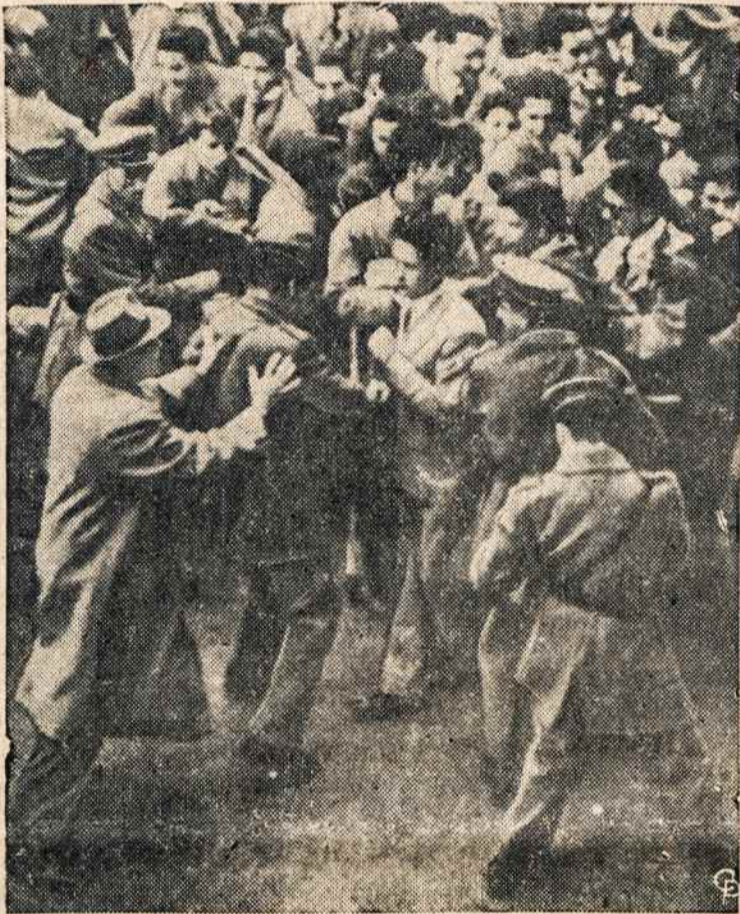
Tikima, kad Maskvai svarbiau palaikyti padėtį, tokią kaip yra. Ji turi tuo tarpu rūpesčių su žemės ūkiu produkcija, policijos aparato atstatymu po visų valymų dėl Berijos, santykiams su satelitais. Palai kyti status quo, laikyti vakariečius apsiginklavusius, bet netemptiant santykių tiek, kad ginklai imtų šnekėti, dabartinį šaltąją karą gal net dar atšaldyti, — toks, dabar manoma, yra Maskvos siekimas.

Taip Maskvos nusistatymą įvertinant, kokia Vakarų išėitis?

N. Russell spėlioja, kad Washingtono skaitomasi su dviem galimybėm. Viena, Prancūzija bus labiau spaudžiama patvirtinti sutartis ir Vokietiją įleisti su jos divizijom į europinę armiją. Kita, gali susilaukti iš Europos naujo spaudimo ir Amerikos vyriausybė, kad dar žemiau nusilenktų prieš Maskvos viešpačius ir siūlytu jiems Churchillio, Eisenhowerio, Malenkovo pasimatymą.

Taigi arba eiti savu keliu, arba su atmeta meile pakartotina pirštis.

Vokietijos CDU frakcijos pirmininkas Brentano aiškiai pasisakė už pirmąjį. Katrą pasirinks kiti, o ypač Ameriką?

ITALAI Milane demonstruoja prieš britus ir amerikiečius ryšium su kruvinom demonstracijom Trieste.

Trieste 7 užmušti. Italija prieš britus

Triestas. — Lapkričio 5 Trieste prasidėjo neramumai ir išsiplėtė po visą Italiją. Italų studentai surengė demonstracijas Trieste, reikalaudami, kad angliai su amerikiečiais išvyktų iš Trieste ir jį grąžintų Italijai. Minia išaugo iki penkiasdešimt tūkstančių. Policija nepajėgė jos išsklaidyti. Atvyko anglų ir amerikiečių kariuomenės daliniai. Demonstrantai policiją ir kariuomenės automobilius sutiko akmenimis. Policija ir kareiviai ėmė šaudyti, ir žuvo 7 asmenys.

Kruvinas numalšinimas sukėlė visoje Italijoje demonstr-

racijų bangą prieš britus ir amerikiečius. Kai kur plakatuose britai vadinami kiaulėmis.

Italijos vyriausybė oficialiai dalyvavo žuvusiųjų laidotuviuose. Min. pirm. Pella atsakomybę už kraujo praliejimą metė anglų kariuomenės komendantui Trieste gen. J. Wintertonui. Nurodė, kad tik jo atšaukimas galėtų nuotaiikas apraminti. Nurodė taip pat, kad demonstracijos nebuvo nukreiptos prieš amerikiečius ir net nė prieš britus, o tik prieš britų karinę vadovybę Trieste.

Po vėtros 1000 automobilių be savininkų; šimtai savininkų be namų, 19 be gyvybės

New Yorkas. — Penktadienio pirmasis sniegas ir smarkūs vėjai padarė daug nuostolių. Išūbuotos okeano bangos pakilo 5-6 pėdas aukščiau nei paprastai ir užliejo New Yorko, New Jersey, New England pakraščius. Long Beach, N. J., keli šimtai vasarinių namelių nuplauti į jūrą. Penktadienio rytą policininkai su sirenom ir

● Prancūzijos pradžios mokyklų mokytojai paskelbė 24 valandų streiką. Reikalauja pakelti algas.

PENKTADIENIO, lapkričio 13, Darbininkas dėl Paliabuų dienos neišeis. Sekantis numeris bus išleistas tik kitą antradienį, lapkričio 17, ir bus skirtas LATVIŲS NEPRIKLAUSOMYBĖS šventei paminėti.

Ark. Matulaičio bylai šaukia liudininkus

Roma. — Spalių 31 Romos vyskupijos tribunole buvo viešas posėdis, kuriuo iškilmingai pradėtas arkivyskupo J. Matulaičio beatifikacijos procesas. Tribunolui vadovauja Romos kardinolo vikaro pavaduotojas arkivyskupas Traglia. Beatifikacijos bylą kelia marionas Tėvas Kazimieras Rėklaitis.

Nuo praėjusio pavasario iki dabar prie visų parapiinių Ro-

mos bažnyčių buvo išskabintas viešas skelbimas, kuriuo buvo kviečiami visi tikintieji arkivyskupo Matulaičio rašytus laiškus ir kitus raštus įteikti Romos vyskupijos tribunolui. Nuo šiol tribunolo posėdžiai šiam reikalui bus dažniau. Juose bus daugiausia apklausinėjami liudininkai.

● Nacionalinės Kinijos laivai apšaudė du prekynius Anglijos laivus, su prekėmis vykstančius į Kiniją.

● Mossadeghui byla jau pradėta už valstybės išdavimą. Į tiesmą jis atvyko su pizama.

Laimėjo Salazaras

Lisabona. — Sekmadienį buvo parlamento rinkimai pirmusyk po dvidešimt penkerių metų, nes Portugalijoje yra nors ir nuosaiki, bet diktatūra. Parlamente bus 120 atstovų. Opozicija išstatė savo kandidatų tik 28. Min. pirm. Salazaras autoritetas Portugalijoje niekad nebuvo toks didelis kaip dabar. Rinkimuose opozicija negavo nė vieno atstovo.

Trumaną kaltina palankumu komunistui

Ar tai tik rinkiminės kovos priemonė?

Washingtonas. — Teisingumo sekretorius Brownell lapkričio 6 Chicagoje paskelbė, kad Harry Dexter White "perdavinėjo slaptus dokumentus sovietų agentams persiųsti juos į Maskvą. Galiu dabar pirmusyk viešai pasakyti, kad bylos mano departamente rodo, jog apie White šnipinėjimą FBI smulkiai buvo pranešęs Baltiesiems Rūmams." Toliau Brownell dėstė, kad už mėnesio po to pranešimo prez. Trumanas White pakėlė į aukštesnę vietą ir kad Trumano laikais apskritai komunistai sėkmingai įsibraudavo į valdžios vietas.

Pažymėtina, kad šis parei-

kimas buvo paskelbtas su prez. Eisenhowerio žinia ir pritarimu. Kai apie jį išgirdo Trumanas, jis pripažino, kad White buvo paskyręs, bet, kai tik patyręs, kas jis, tuojau atleides. I šį pareiškimą iš Baltųjų Rūmų buvo vėl paaiškinta, kad ne prezidentas jį atleides, bet jis pats pasitraukęs. O prez. Trumanas tik labai jo pasitraukimą, kaip rašte pasakyta, apgailastavęs.

Trumanas ir kiti demokratai kaltina respublikonus, kad šita White byla dabar keliamą tam, kad nukreiptų akis nuo respublikonų pralaimėjimo rinkimuose, o ypač, kad turėtų dar įtakos kongreso atstovo rinkimams Kalifornijoje.

GAISRININKAI plaukioja ten, kur žmonės valkė čiojo ir sausuma važinėjo. Ieško, ar kas nežuvo per vėtra ir potvynį Massapequa, Long Island, N. Y.

Žmogus, kuris vadinosi Cicero

Kas pasidaro, kai diplomatas neprižiūri savo kelnį

"Darbininko" 79 nr. straipsnyje apie armiją "šnipų, kurie saugoja Anglijos imperiją", buvo primintas žmogus, vardu Cicero. Jo istorijos nemėgsta pasakoti anglai, nes tai juodžiausias lapas anglų žvalgybos veikloje paskutinio karo metu. Daugiau kaip tik apie jį papasakoja Amerikos vokiečiai, kuris nuo Hitlerio pabėgęs virto Amerikos piliečiu ir dirbo apsaugos ir teisingumo departamentuose. Likimas taip pasityčiojo, kad tas pabėgėlis nuo Hitlerio režimo atsidūrė Niurnberge ir buvo vienas iš pagrindinių Amerikos kaltintųjų Hitleriui, jo vyriausybei ir diplomatom. Jo vardas Dr. R. M. W. Kempner, teisininkas. Savo knygoje apie Hitlerio diplomatus jis pasakoja.

1943 spalį 26 vakare Moyzischui, Vokietijos prekybos attache Turkijoje, buvo pristatytas žmogus, vardu Diello.

Diello laisvai angliškai kreipėsi į Moyzisch:

"Jūsų vyriausybei galiu suteikti vertingų žinių, bet tik už gerą atlyginimą. Galiu jums parūpinti iš Anglijos atstovybės svarbių dokumentų fotokopijas. Už kiekvieną dokumentą po 5000 svarų."

"O iš kur galiu žinoti, kad tamsta nesį anglių agentas?", paklausė Moyzisch.

"Jei jūs nenorite, tą kainą man sumokės kiti", atsakė Diello ir nekantriai mostelėjo ranka Sovietų atstovybės linkui. "Jūs turit pasitikėti mano žodžiu, kad dalykas, kurį jums parūpinsiu, yra vertas pinigų. Suprantu, kad jums reikalingas laikas pasitarti su atstovu. Jūs turit laiko beveik porą dienų. Po dviejų dienų lygiai penktą vakarą aš paskambinsiu. Jei atsakysit "taip", atvyksiu į parką sutartoje vietoje." Pasakė dar, kad jam atlyginti reikės 20,000 svarų.

Vokietijos atstovo Papeno pavaduotojas Jenke pritarė Moyzischui, kad kaina nežmoniška didelė. Bet ir jis gundėsi tais dokumentais, kurie turėtų būti labai svarbūs už tokią kainą. Tą pačią dieną Papenas siuntė radiogramą į Berlyną, ir kitą dieną pinigai į Ankarą buvo pristatyti lėktuvu.

Punktualiai penktą valandą,

kaip buvo žadėjęs, Diello paskambino, Moyzischą pakvietė prie telefono jo sekretorė Nelly Knapp, vieno buvusio Vokietijos konsulo duktė, labai smalsi visokioms naujienoms.

Sutartoj vietoj Moyzisch rado Diello. Jis perdavė filmas aliuminijaus vamzdeliuose be jokio paaiškinimo, paėmė pinigų ir dingo. Moyzisch parskubėjo į biurą, pakvietė fotoaiškintoją. Papenas, Jenke ir Moyzisch nekantriai lūkė, kas ten yra. Kai foto išryškino, visi trys sutiko, kad suma nepermokėta. Vienam lape buvo anglų agentai Turkijoje; kitame tikslūs kiekiai karinės pagalbos, kurią Amerika siuntė Sovietams; trečias raštas buvo Anglijos atstovo Hughe Knatchbull - Hugessen slaptas pranešimas apie jo pasikalbėjimą su Turkijos užsienio reikalų ministru, kad Turkija paskelbų karą Vokietijai. Paskutinis raštas buvo sąjungininkų užsienio reikalų ministru — Hull, Eden, Molotovo — konferencijos Maskvoje nutarimai.

"Atrodo, kad pataikėm gerą žmogų", pratarė Papenas bližgančiom akim. Bet savo pranešimuose negalim jo vadinti Diello. Gal kartais tai yra jo tikras vardas. Vadinkim jį Cicero."

Taip gimė Cicero.

Fotokopijos buvo specialiu kurjeriu pasiųstos į Berlyną. Ribbentropas pateikė jas Hitleriui. Tuojau pranešė Ribbentropas Papenui, kad galimai daugiau tokių žinių gautų iš Cicero, tik turi pasiderėti dėl kainos.

Po ilgų derybų Cicero nusileido, kad už kiekvienas dvidešimt nuotraukų jis gaus 15,000 svarų. Vėliau dar nusileido iki 10,000. Per penkis mėnesius vokiečiai jam sumokėjo ne mažiau kaip 125,000. (Tik kitais šaltiniais pasiremiant, didžioji dalis tos sumos buvo netikri svarai).

Ilgainiui Moyzisch patyrė iš Cicero, kaip jis gauna tas fotokopijas.

Jis buvo anglų atstovybėje liemsargis. Kitados jis buvo mokėsis dainuoti ir mokėjo atmintinai daugelį italų operų. Atstovas nugirdo, kaip jis

traukia arijas. Atstovas buvo didelis muzikos mėgėjas. Jis pakalbino Diello, kad jam padainuotų. Patiko. Padarė savo asmeniniu patarnautoju. Vieną dieną bevaldydamas atstovo kelnes, Diello kišenėje rado raktą, slaptąjo seifo raktą. "Gal gi jis bus kam reikalingas", greitai sumetė Diello ir davė padirbti antrą tokį raktą. Be to, nusipirko foto aparatą ir išmoko fotografuoti.

Cicero pranešimai tikrai buvo neįkainojamos vertės vokiečiams. Iš jų vokiečiai patyrė ir apie Teherano konferencijos pasitarimus bei ten nuspręstą antrąjį frontą. Iš atstovo pranešimo Hitleris patyrė, kad tiek britai, tiek sovietai buvo suinteresuoti, kad Turkija užimtų postą Balkanuose ir Sovietai negalėtų prieiti iki Viduržemio jūrų. Sovietai norėjo, kad Turkija, stodama į karą, nusilpnintų savo jėgas ir paskiau nebūtų atspari Sovietų įtakai bei jos ekspansijai į pietus.

Papeno uždavinys buvo su laikyti Turkiją nuo karo. To jis siekė iš dalies papirkinėjimais, iš dalies pažadais. Bet jis buvo toks uolus, kad beveik išsidavė turįs gerų informacijų apie britų pastangas. Turkijos užsienio reikalų ministeris, kuris buvo aiškus nacių priešas, Anglijos atstovą išpėjo apsižiūrėti, ar jų atstovybėje nėra šnipų. Atstovas tuojau išfruotą telegramą pasiuntė į Londoną apie savo nuogastavimus. Tos telegramos fotokopiją Cicero pristatė vokiečių atstovybei. Londono vyriausybė lėktuvu pristatė į Ankarą atstovybei sudėtingą aparatą, kuriu signalizuoti, kuris turėjo būti pritaisytas prie atstovo seifo. Cicero padėjo tą aparatą pritaisyti ir išsižiūrėjo, kaip jo veikimą galima išjungti. Tokiu būdu jis ir toliau savo darbą galėjo atlikti rūpestingai ir pelningai.

Šitas nepaprastas partijos kongreso sutikimas Edenui patvirtino dabar tai, ko Churchillis, beveik prieš dešimt metų, išvykdamas į kelionę, prašė karaliaus Jurgio VI: "Jei kelionėje, į kurią rengiuosi, mirčiau, tai Jūsų Didybės tesuteikia man leidimą pasišlyti ir patarti, kad Jūsų Didybė patikėtų naują vyriausybę sudaryti Mr. Anthony Eden, kuris, mano įsitikinimu, yra didžiausias parlamento partijos puikiausias ministeris."

Churchillis pasirinko Edoną ne dėl to, kad Edenas, kaip ir Churchillis, taip pat buvo tapytojas mėgėjas ir net knygelę apie dailininką van Gogh parašęs. Churchillis labai vertino Edeno asmeninę drąsą, aiškios nuomonės turėjimą, specialisto nusimanymą, darbštumą, kuris verčia užmiršti žmoną, vaikus, draugus ir save.

Tačiau kitaip jį vertino min. pirmininkas Chamberlainas, kurio vyriausybėje Edenas taip pat buvo užsienio reikalų ministeris. Neville Chamberlainas, žinomas ministeris su skėčiu, kuris pats buvo kilęs iš Birminghamo batsiuvių, negalėjo suvirškinti Edeno, kuris buvo aristokratas, elegantas, visada su fasonu, salonų liūtas, kurio ūsai ir škybėlė virto pamėgdžiojimu. O kada Edenas pradėjo priekaištauti, kad Chamberlainas Angliją ginkluoja vėžlio greitumu, tai Chamberlainas pasižiūrėjo į Edoną ir jam patarė: "Eikit

Tuoju po invazijos Normandijoje Turkija nutraukė diplomatinis santykius su Vokietija ir pasiruošė stoti į sąjungininkų pusę. Papenas grįžo į Berlyną. Tada visi manė, kad jis patekęs į Hitlerio nemalonę. Bet netrukus jis gavo oroną. Taip pat ir Moyzisch.

Kas nutiko paskiau su Cicero? Kempner pasakoja, kad jis Amerikoje sutikęs Cicero dainavimo mokytoją. Tas pasakojęs jam, kad Cicero, kai paaiškėjo jo šnipinėjimas, M. Azijoje ėmė verstis kaip statybos rangovas. "Bet laimėtus pinigų 1948 praspėkuliavęs ir dabar verčiasis kukliai, savo septyniolikos metų dukterį mokydamas dainuoti. R.

Ką pastebėjo A. Trečiokas Europoje

Dirvoje lapkričio 5 paskelbtas pasikalbėjimas su Dr. A. S. Trečioku, Balfo atstovu, kuris lankėsi Europoje. Jis reiškia nepasitenkinimą, kad "Keršteniui nuvykus Romon, LDŠ min. Lozoraitis buvo ignoruotas" (bet kaip galima buvo ignoruoti žmogų, kurio tada nė Italijoje nebuvo? Red.). Vlike iš Dr. Karvelio patyręs, kad

JOHN FOSTER DULLES, valstybės sekretorius, aukėjo polio ligos paralyžuotiems vaikams vaiaus metu Washington, D. C.

CHURCHILLIS TURI SAVO IPEDINI

DIENOS VEIDAI

Konservatorių paskutiniame kongrese Margate prieš partijos draugus atsistojo po ilgo nesimatymo sulysęs, aukštąs, pavargusia išvagota kakta, sirdabuojančiais pausiais Anthony Eden. Pirmu kartu jis viešai pasirodė Anglijoje po ilgos, grįžęs iš Amerikos. Jį sutiko partijos draugai su ovacijom, kurios truko beveik ilgiau kaip jo pati kalba. O kalbą jis sakė apie 17 minučių, nepakeldamas balso, monotoniškai.

Šitas nepaprastas partijos kongreso sutikimas Edenui patvirtino dabar tai, ko Churchillis, beveik prieš dešimt metų, išvykdamas į kelionę, prašė karaliaus Jurgio VI:

"Jei kelionėje, į kurią rengiuosi, mirčiau, tai Jūsų Didybės tesuteikia man leidimą pasišlyti ir patarti, kad Jūsų Didybė patikėtų naują vyriausybę sudaryti Mr. Anthony Eden, kuris, mano įsitikinimu, yra didžiausias parlamento partijos puikiausias ministeris."

Churchillis pasirinko Edoną ne dėl to, kad Edenas, kaip ir Churchillis, taip pat buvo tapytojas mėgėjas ir net knygelę apie dailininką van Gogh parašęs. Churchillis labai vertino Edeno asmeninę drąsą, aiškios nuomonės turėjimą, specialisto nusimanymą, darbštumą, kuris verčia užmiršti žmoną, vaikus, draugus ir save.

Tačiau kitaip jį vertino min. pirmininkas Chamberlainas, kurio vyriausybėje Edenas taip pat buvo užsienio reikalų ministeris. Neville Chamberlainas, žinomas ministeris su skėčiu, kuris pats buvo kilęs iš Birminghamo batsiuvių, negalėjo suvirškinti Edeno, kuris buvo aristokratas, elegantas, visada su fasonu, salonų liūtas, kurio ūsai ir škybėlė virto pamėgdžiojimu. O kada Edenas pradėjo priekaištauti, kad Chamberlainas Angliją ginkluoja vėžlio greitumu, tai Chamberlainas pasižiūrėjo į Edoną ir jam patarė: "Eikit

namo, gulkit į lovą ir paimkit aspiriną". Išėjo Edenas tada; tik ne į lovą, o nuvyko į pietų Prancūziją, kur tarp Cannes ir Nizza savo paveikslus tępliojo Churchillis. Ten su juo restorane išsišnekėjo iš širdies. Nuo tada juodu suartėjo. O bičiuliškumas virto giminyste, kai Edenas persiskyrė su savo žmona, milijonieriaus dukra, ir vedė antru kartu Churchillio giminaitę.

★

Kažin ar Edenas buvo taikęs į politikus. Oxfordo universitete jis studijavo persų ir arabų kalbas. Ir dabar jis paskaito persų laikraščius. Bet taip viskas susidėjo, kad nuo 25 metų amžiaus jis mėgino veržtis jau į parlamentą, pasikui į ministerius. Bet nėra vienos nuomonės, ar jam politikoje sekėsi. Jo priešininkai net prirašo jam daugiau nepasisekimų negu pasisekimų iš jo ministeriavimo laikų. Sako, kad ten, kur tik Edenas įdėjo visą save, kur daugiausia rūpesčio parodė, jam nepasisekė praveisti savo nuomonės. Taip jam išėjo su Tautų Sąjunga; nieko neišėjo su Mussoliniu ir Hitleriu; nenusisekė Italijai sankcijos dėl Abesinijos; nenusisekė neutralumo politika Ispanijos reikaluose. Net ir antru kartu būdamas užsienio reikalų ministru, Edenas gavo įsitikinti, kad geri norai nepavirsta gerais darbais. Per pusę tuzino kelionių jis padarė į Maskvą, sudarė paktą, o iš viso to išėjo tik šaltas karas. Abudu su Achesonu, kuris pasiskolino iš Edeno ir ūsus, kombinavo bendradarbiavimą tarp Amerikos ir Anglijos, o Anglija nuėjo savais keliais. Ligoje jį pavadavęs Salisbury užvirė košę su Triestu, o Persija, o Egiptas — Edenas pegali išbristi iš painiavų, kai Anglija nenori atsiskaityti nuo ekonominio imperializmo.

Kritikai eina dar toliau. Jie dėsto, kad Edenas savo politinių idėjų neturįs, jas pasiskolinęs iš savo viršininkų. Esą iš Chamberlaino pasiėmė Tautų Sąjungos idėją, iš Churchillio sąjungą su Sovietais, iš Bevinno vakarų kolektyvinio saugumo idėją ir t.t.

Ir vis dėlto pripažįstama, kad Edenas tinkamiausias partijos ir vyriausybės galva po Churchillio. Jis nėra originali galva, bet jis moka būti autoritetingas ir sykiu kuklus, siekti valdžios, bet santūriai, be klastos.

ČIA NIEKAS UŽ GERKLES NEIMA

SPAUDA

Naujienose lapkričio 5 tęsiama diskusija apie komunistų neutralumą religijai. Anksčiau "Naujienos" tvirtino, kad esą naivu manyti, jog komunistas religijos atžvilgiu "laikosi kokio tai principinio nusistatymo, neigiamo ar teigiamo." Jei komunistas neturi nei teigiamo nei neigiamo principinio nusistatymo religijos atžvilgiu, tai mums teko daipratarė, švada, kad, "Naujienos" iš pradimų, komunistas religijos atžvilgiu yra neutralus. Tačiau dabar "Naujienos" pasisakė, kad jos nesakiosios, jog komunistas religijos atžvilgiu neutralus; sako, kad jis tikrai nėra neutralus. Jeigu taip galvoja, tai šiuo klausimu nuomonės suvienodėja.

Suartėja nuomonės ir dėl bendradarbiavimo su komunistais, kai "N." sako: "žmonės, kurie myli laisvę ir gerbia asmens teises, kuriems yra brangūs žmoniškumo idealai, tokie žmonės teis su komunistais, pažinę juos kaip tironus ir tironijos garbintojus." Taigi joks bendradarbiavimas su komunistais nepriimtinas, ir socialistams nepakeliami su komunistais bendruose "liaudies frontuose", kurie dar taip neseniai buvo tokia mada.

Tik skirtingos rūšies yra "bendradarbiavimas" su bolševikais jų pavergtame krašte ir bendradarbiavimas laisvame krašte. Jei Lenkijos ar kurio kito pavergto krašto dignitoriai tariausi su bolševikais dėl modus vivendi, tai yra dviejų nelygių partnerių ir nelaisvas tarimasis; tarimasis tarp plėšiko ir jo užpultos aukos, kad ilgiau gyvybę pratęstų, kad laiko laimėtų. Kas kita, jeigu Italijoje, Prancūzijoje, Amerikoje ar kitame laisvame krašte socialistai susitaria su komunistais bendrai akcijai. Čia jų niekas už gerklės neima. Čia jie daro tai laisva valia, su rasmadi bėndram darbu bendrą pagrindą. Šitokis liaudies frontų organizavimas ir bendradarbiavimas su komunistais ir buvo tuo žalingas, kad de-

zorientavo visuomenę, rengė palankias nuotaikas bolševikams. Gerai, kad "Naujienos" tokius bendradarbius dabar demaskuoja kaip nemylinčius nei laisvės nei žmogiškumo idealų.

Daugiau mūsų mintys skiriasi dviem kitais klausimais. "Naujienos" tiki, kad bolševikų nusistatyme yra svarbiausia "išsilaukyti valdžioje." O mūsų įsitikinimu, bolševikų siekimas yra didesnis ir pavojingesnis — tos valdžios prievarta perdirbti žmogaus dvasią: vietoj religijos įskiepyti materialistinę bedievybę, vietoj, anot "Naujienu", laisvės ir kitų žmoniškumo idealų, įskiepyti nusilenkimą tironijai. Lietuvoje bolševikai valdžią turi, bet universitetai ir kitos mokyklos vistiek puolamos už nepakankamą "bolševikinio tikėjimo" skiepijimą. Jei bolševikams pasisektų įskiepyti jaunimui savo tikėjimą, būtų baisiau nei valdžios palaikymas keleris metus. Valdžia pasikeis su viena diena, bet sužalota dvasia ilgai turės būti gydoma.

Jei bolševikai kur dvasininkams šiandien algas moka, rytoj jiems algas nutrauks, poryt į kalėjimą sukis, "Naujienos" čia mato tik bolševikų "bepincipiškumą". Mūsų įsitikinimu, bolševikai čia parodo tik savo lanksčią taktiką, eidami į savo principinį siekimą — pašalinti iš gyvenimo religiją čia lėtesniu, čia spartesniu tempu, čia klasta, čia smurtu. Jei jie griebsi tarimam tikėjimui pataikavimo ar net algos, tai tik rodo, kaip religija giliai yra įsigyvenusi žmogaus širdyje ir kaip sunku bolševikams šį savo principinį siekimą vykdyti.

Yra ir tarp tikinčiųjų, kurie šios bolševikų taktikos nesu-pranta. Jų šiandieninį susitarimą ar nuolaidą palaiko už gryną pinigą. Už tat paskui juo didesnis nusivylimas, nes bolševizmas visas priemones nukreips prieš savo principinį priešą — religiją.

Papuoši savo kambarį ar istaiga ir prisiminsi Lietuvą, isigijęs

GIPSINĮ LIETUVOS LAISVĖS STATULOS BARELJEFA

pagamintą pagal skulptoriaus V. Kašubos projektą.

KAINA \$4.00

Gaunamas:

"DARBININKO" ADMINISTRACIJOJ,
680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N. Y.

PANMUNJOM, Korejoje, deramasi dėl taikos konferencijos: viršuje — JAV ambasadorius Arthur Dean, apačioje — šiaurės korejietis Sok Bok (k.) ir kinietis Huang Hua

DARBININKAS

Nauji ir dideli uždaviniai Visuotinam Amerikos lietuvių kongresui artėjant

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

BY

FRANCISCAN FATHERS

Entered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES

PRENUMERATOS KAINA

Domestic yearly	\$5.00	Amerikoje metams	\$5.00
Brooklyn, N. Y.	\$5.50	Brooklyn, N. Y.	\$5.50
Half year	\$3.00	Pusei metų	\$3.00
Foreign	\$5.50	Užsienyje	\$5.50

Laikraštį tvarko Redakcinė Komisija. Vyr. red. S. Suziedėlis

Štraipsnius ir korespondencijas redakcija taISO savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami tiktai autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Ką primena Paliubų diena

Paliubų diena (Armistice Day) yra prisimenama jau 35 kartą. Tiek metų yra prabėgę nuo pirmojo Didžiojo karo pabaigos. Jis pasibaigė 1918 lapkričio 11, kai pralaimėjusi Vokietija pasirašė ginklių paliubas maršalo Foch'o traukinyje ties Compiegne, Prancūzijoje. Paskui sekė Versalio sutartis ir taikos laikotarpis, trukęs 30 metų.

Antrąjį Didįjį karą vėl pradėjo vokiečiai, jau Hitlerio tvarkomi. Parbloškę Prancūziją, jie 1940 birželio 22 privertė ją pasirašyti ginklių paliubas visiškai tokiose pat aplinkybėse: traukinyje ir prie Compiegne. Vadinasi, skaitė atsigriebę ir atsikeršiję. Keršto dvasia nebuvo aprimusi visą 30 metų. Tačiau vokiečiai buvo pasiskubinę džiūgauti: karas užtruko dar 5 metus ir jie buvo priversti be sąlygų kapituoluoti 1945 gegužės 7.

Po pirmojo karo vokiečiai paliubas pasirašė su tam tikrom sąlygom, kurios buvo išreikštos JAV prezidento Wilsono 14 punktu. Jų dvasioje buvo Versalio sutartis surašyta. Po antrojo karo jokios taikos sutarties ir ligi šiolei nėra. Taip pat mažai kas bėmini seniai jau praetinė nuėjusias pirmojo karo paliubas. Jungtinės Amerikos Valstybės tai atžymi nedarbo diena. Kuo tai paaikinti?

JAV į pirmąjį Didįjį karą įsikišo pačioje pabaigoje. Jų ginklas nusverė laimėjimą, jų žodis nemažai svėrė Versalio talkoje, jų siūlymas sukūrė Tautų Sąjungą, nors joje paskui pačios ir nedalyvavo. Tai buvo vis dėlto laimėjimas — tikra karo pabaiga ir tikra taika. Ja buvo verta pasidžiaugti kaip pergalės žygiu, prie kurio JAV prisidėjo. Vienoje jų valstybėje (Tennessee) lapkričio 11 ir vadinama ne Paliubų, bet tiesiai Pergalės diena (Victory Day). Tai buvo iš tikrųjų ir laisvės ir demokratijos pergalė, nors pokarinė santvarka ir nebuvo dar visai tobula, nors ir nuslysta paskui į diktatūrą. Bet kada žmogus išsilaisko visiškai lygiame kelyje?

Jau daug nelygesnis yra politikos kelias po antrojo Didžiojo karo, kuriame JAV iš peties mušėsi ir daugiau aukų suklojo. Karas pasibaigė be taikos ir be JAV nusveriančio žodžio, nes vienas iš sąjungininkų, daugiausia paremtas, Sovietų Sąjungai, tuojau tapo piktu ir nesukalbamu priešu. Sveria tiktai JAV finzė jėga.

Dėl to anoji Paliubų diena, pasiekta po pirmojo Didžiojo karo, palieka tartum priminimu tikros taikos. Ji primena dar ir tai, kad ginklių paliubos sustabdo tiktai ugnį mūsų lauke, bet neuzgesina keršto ugnies kovojusių dvasioje. Pralaimėjusis dega nepykanta, kaip po praėjusio karo vokiečiai, ir žiebina naują karą.

Naujam karui ir dabar dirva yra parengta, nes keršto, siundymo, prievartos ir persekiojimo dvasia, ypač anoj geležinės uždangos pusėj, liko kaip buvusi. Jei dar į visas puses ji nešaudo ginklais, tai daugosi piktai žodžiais ir grūmojimais. Apisiraminimo nėra.

Paliubų diena turėtų priminti, kad yra nuginkluotina ir dvasia, ne vien arsenalai, jei trokštama tikros taikos.

Diena veiasi dieną, metai metus, ir taip jau trylika su viršum metų, kai Lietuva, netekusi nepriklausomybės, kenčia skaudžią, svetimųjų atneštą vergiją. Per tuos tryliką su viršum metų Lietuva neteko maždaug trečdalis savo gyventojų, žmonės — visos teisėti isigytos ar paveldėtos, sukurtos gerbūvio, tikėjimo laisvės, savo kultūros ir viso to, kas lietuviška ir sava. Paskutinės žinios iš anapus sako, kad žmonės Lietuvoje jau labai trūksta bulvių ir duonos. Kraštą, kur laisvės metais siūbavo brandūs javai, kur laukuose ganėsi kaimenės galvijų, kur aruodai visada buvo pilni javų ir kamaros pieno bei mėsos, atėjūnai taip nuniokojo, kad į žmones jau realiai pažvelgė pati baisiausia nelaimė — badas. O ką bekalbėti apie žmonių fizinės ir dvasinės kančias, trėmimus, kankinimus, žudymus ir kitas nelaimes, kurios jau trylika metų diena po dienos, lanko lietuvių namus ten, Lietuvoje.

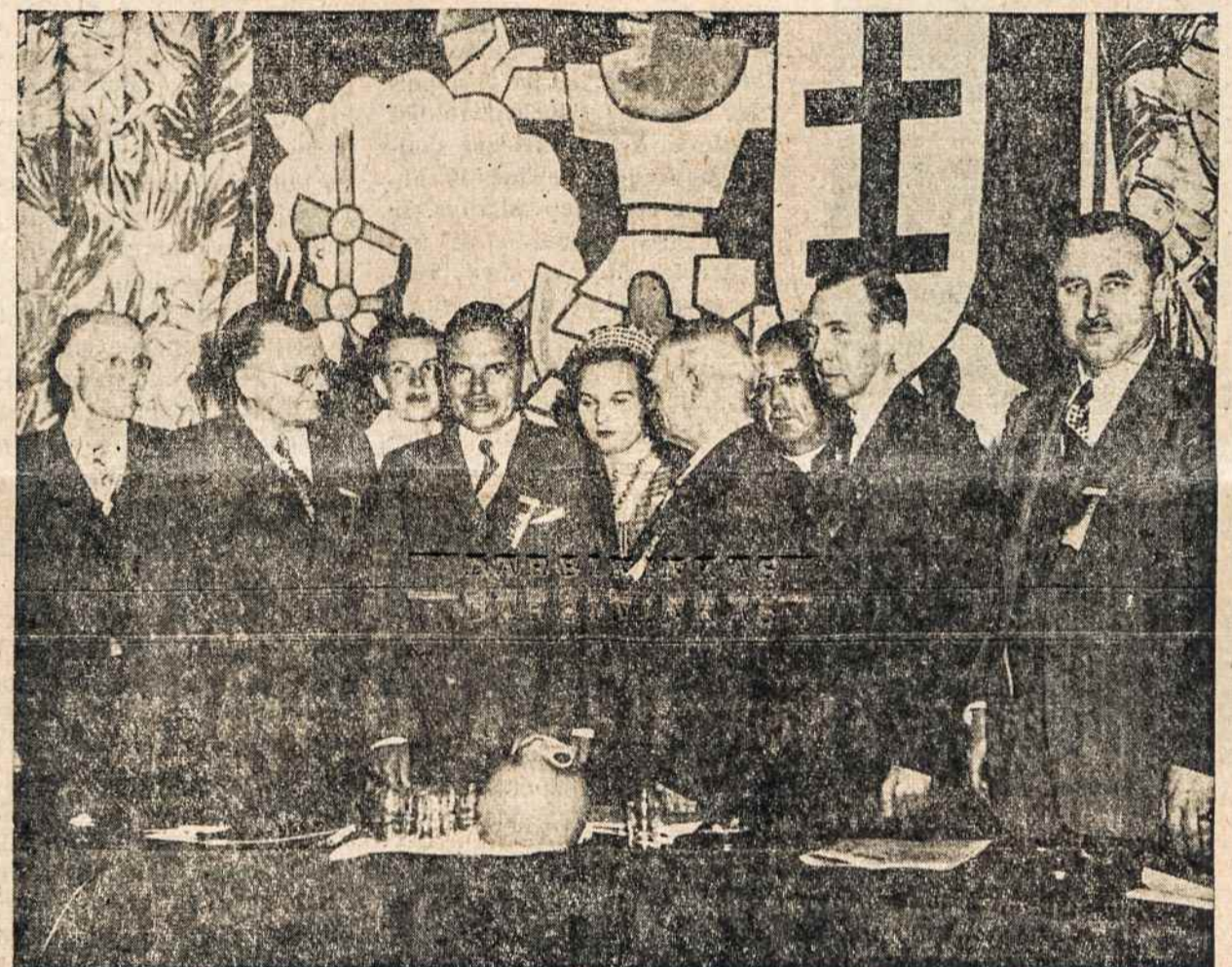
Amerikos lietuviai, kurie visa laiką dalinasi džiaugsmu ir nelaimėmis su broliais Lietu-

voje, vos sužinoję, kokios nelaimės užgulė Lietuvą, tuojau susibūrė į krūvą, įsteigė Amerikos Lietuvių Tarybą (Alta) ir pakėlė stiprų protesto balsą, 1940 m. spalio mėn. 15 d. Baltuosiuose Rūmuose apšaukdami prezidentą F. D. Roosevelta, jam įteikdami memorandumą pavergtos Lietuvos reikalais ir iš prezidento gaudami užtikrinimą, kad Lietuva vėl bus laisva.

Kai Jungt. Valstybės buvo įveltos į antrąjį Pasaulio karą ir tapo Sovietų Sąjungos sąjungininku, keitėsi įvykiai ir politinė atmosfera. Tada visos Alto pastangos buvo nukreiptos į tai, kad JAV nepasiduotų Sovietų Rusijos spaudimui Pabaltijo kraštų inkorporavimui pripažinti.

Pasibaigus karui, kada Vakaruose atsirado dešimtys tūkstančių Lietuvos piliečių, Alto pirmasis rūpestis buvo, kad jie nebūtų prievartai atiduoti bolševikams. Vėliau iškiūto tremtinių įkurdinimo klausimas. Alta pašventė daug laiko ir energijos rūpindamasis, kad Kongresas išleistų įstatymą, kuris atidarytų į

JAV duris galimai didesniam lietuvių skaičiui. Keliais atvejais Alta darė žygių Washingtone, reikalaujamas, kad Lietuvos išlaisvinimas būtų įjungtas į Amerikos užsienio politikos programą ir kad Lietuvoje veikiančiam rezistenciniam judėjimui būtų suteikta tiesioginė ir efektinga parama. Buvo dėtos pastangos, kad bolševikų vykdomas genocidas Lietuvoje būtų iškeltas Jungtinėse Tautose. Ir, galop, š. m. liepos mėn. 27 d. Alto pastangomis buvo pasiektas pats švičiausias momentas Lietuvos laisvės byloje — Kersteno rezolucijos priėmimas Atstovų Rūmuose. Koks tai didelis Alto ir visos plačiosios Amerikos lietuvių visuomenės laimėjimas, gali parodyti ir faktas, kad lenkų tautinė grupė, kurios politinis svoris Amerikoje yra nepalyginamai didesnis, turėjo dvejus metus intensyviai dirbti, iki Kongresas prietarė jų prašymu iširti Katyuno skerdynes. O mums sprendimą pasisekė išskovoti per nepilnus tris mėnesius. Tai pašekos apie Altą susibūrusios Amerikos lietuvių visuomenės

Amerikos lietuvių kongresas 1948 m. rugsėjo mėn. Nuo kairės: A. Vaitaitis, New Yorko valstijos gubern. Th. Dewey, L. Dirkenė, P. Grigaitis, kan. J. Končius, A. Oliš, M. Vaidila. Laukiama, kad ir Chicagoje į visuotinį lietuvių kongresą lapkričio 27-28 d. susirinko gausiai lietuvių iš visos Amerikos.

vieningumo, susiklausymo ir ryžo. Bet kova dar nebaigta ir ji eina į lemiamą fazę. Priešas yra žiaurus ir klastingas. Jis nesiskaito su jokiomis priemonėmis. Todėl mūsų uždaviniai yra dar sunkesni ir iš mūsų reikalauja dar didesnės energijos ir pasiaukojimo. Jei nepalūžom per tryliką metų, žengsime drąsiai ir vieningai su kovos krivule ir toliau, iki galutinės pergalės, kol prisiekels laisva ir demokratinė Lietuva.

Nauji ir dideli uždaviniai, platus darbo laukas prieš akis. Pademonstruoti nepalaužiamą organizuotos Amerikos lietuvių visuomenės nusistatymą visomis išgalėmis siekti lietuvių tautos išgelbėjimo nuo sunaikinimo, apsarstyti planus tolimiesiems žygiams Lietuvos laisviniui srityje ir kitus opius reikalus aptarti lapkričio mėn. 27 ir 28 dienomis Chicagoje šaukiamas visuotinis Amerikos lietuvių kongresas.

Kad kongresas turėtų didžiausią svorį ir dar kartą Amerikos vadams, spaudai ir visuomenei parodytų, kokie vieningi, ryžtingi ir besirūpiną savo tėvų žemės likimu ir ateitimi yra lietuvių kilmės žmonės, gyveną Amerikoje, kiekviena organizacija turi pasius-

KALIFORNIJOJE prieš respublikonų kandidatą į Kongresą Glenard Lipscomb (stovi su žmona Virginia) išėjo "sukilėlis" respublikonas John L. Collier. Demokratai tikisi tuo plyšiu pasinaudoti.

ti savo atstovus į kongresą, o visa lietuviškoji visuomenė nepagalėti pinigines auksos, kaip broliai ir sesės tėvų žemėje nesigaili drąsos, kraujo ir begalinės ištvermės. vb.

Vokiečiai domisi tremtinių politika

Vokietijoje plinta žinios, kad Ispanijos diktatorius Franco, laimingai susitaręs su Amerika, rodo naujos iniciatyvos dviem svarbiom kryptim. Pirmiausia siekia savo seno tautinio intereso — atgauti Gibraltarą, kuris jau pastrečio šimto metų yra Britanijos rankose. Paskutiniame falangistų kongrese kaip kasmet buvo laidomi šūkiškai grąžinti Gibraltarą, patš Franco oficialiai tuo reikalu nieko nepasakė.

Kita Franco veiklos kryptis — tarptautinė, kova su komunizmu. Franco turis mintį organizuoti antikomunistinį bloką, į kurį būtų kviečiami visų kraštų antibolševikiniai veikėjai kovoti dėl naujos nekomunistinės Europos. Tuo reikalu buvęs Ispanijoje pasitarimas. Tačiau jame Austro Vengrijos buv. ekshercogas Otto ir kai kurie prancūzų veikėjai pasisakė už "naująją Europą rytuose be 1939 metais egzistavusių valstybių." Vadinasi, sutinka anas valstybes nurašyti.

Šitokių idėjų prasišveržia ir spaudoje. Šveicarų "Die Welt-

woche" vedamajame kalba apie pavergtų kraštų išvadavimą, bet pasisako bijas, kad "Baltijos provincijų (jau net ne valstybių!) likimas bus kitoks: jos iš tikrųjų tiks rusiškos, kol bus didžiosios galybės ir kol tarp jų bus Rusija."

Šiuose planuose ir nuotaikose vokiečiams svarbios jų sienos rytuose. Į žinias apie Karaliaučiaus prijungimą prie Lietuvos jie linksta žiūrėti kaip į sovietų norą užbėgti už akių bet kokioms vokiečių pretenzijoms Rytprūsius prijungiant prie Lietuvos.

Ryšium su šiais įvykiais vokiečiai rodo daugiau susidomėjimo kalbėtis su tremtinių atstovais Vokietijoje, kad išaiškintų jų nusistatymus.

GREIČIAU PATVIRTINS

Paryžius. — Čia manoma, kad Sovietams atmetus užsienių reikalų ministerių konferenciją, prancūzai bus greičiau priversti apsispręsti už europinės saugumo bendruomenės sutarčių tvirtinimą.

MOKYTOJAS ABELTINIS

KARLIS SKALBE

mis, Rankos nejučiomis išsitiesė ir apkabino mergaitę.

Kitą dieną jis pabudo budrus ir linksmas. Šoko iš lovos ir ėmė dainuoti.

Jis pribėgo prie stalo, sugriebė ten sukrautas knygas ir bloškė kampan.

— Šalin! Nė vienos daugiau neskaitysiu. Reikia gyventi, kaip gyvena gėlės! Čiulpti sultis, kurias duoda žemė, ir gana. Reikia gyventi! Visa kita — niekis!

Atlapa krūtine jis išbėgo į verandą, lyg norėdamas sugerti tą svaiginančią, kvepiančią pavasario gyvybę, kuri varvėjo per žalias beržų viršūnes ir sakuotus rudus klevų ir liepų pumpurus...

Beržynėly čiulbėjo paukščiai ir dainavo Marytė, gandydama karvę.

Kuri širdis nevirpa gegužės mėnesį, kai oras pilnas saldaus, svaiginančio kvepėjimo? Kąda žydi žibutės ir balti gludijai po lazdynais skambina tylyjį širdies ilgesį. Kada saulėje mirgėdami dreba ryškiai žali beržų ir epušų lapai, pripildydami orą linksmu šnėrėjimu. Kada mergiotėi naktį

neina miegas ir ji, balta, lyg smėkla, sėdi prie lango ir liūdina nerami žvilgsniu žiūri į mėnesio nušviestas žydinčių odelių viršūnes, kol plaukai sudrėgsta nuo rasos, kol užgesta žvaigždės ir pasirodo pro ausitančio ryto baltai žalsva žara.

Kas tada nėra vaikščiojęs pilnas neiškaus liūdesio po pienėmis išauksintas lankas, skverbis pro žieduose paskendusiais jėvų šakas, čiulbant laktįngalai? Akyse dega svilinas ilgesys ir tarp neužmirštuolių spindi kaž kieno ištiestos rankos. Laimingos tos rankos, kurios gali apkabinti karštai trokštama.

Abeltinis toliau buvo nebe vienas.

Jį dažnai matydavo drauge su Maryte už beržų atžalyno.

Čia jis gulėdavo padėjęs savo juodaplaukią galvą ant mergaitės kelių ir svajingomis akimis žiūrėdavo į beribę dangaus mėlynę, o jos maži piršteliai taršydavo jo plaukus.

Čia jie vakaro prieblandoje, susikabinę paranke, lengvai siausdami, vaikštinėdavo iš vieno pakraščio į antrą, niūniuodami tylią, nuoširdžią dainelę.

Po to jie eidavo namo ir il-

gai sėdėdavo tamsiame kampe ant skiedrų krūvos prieš raudoną židinį, prisiglaudę vienas prie antro, kol pradėdavo cypiti viršūnes. Ir jų veidai spindėdavo nuo ugnies ir laimės.

Abeltinio meilė buvo pilna sentimentalumo. Jis atsidavė jai visa širdimi ir stengėsi ją išgyventi taip, kaip buvo skaitęs romanuose.

Bet šitoji idilė jam greitai nusibodo. Jam pradėjo atrodyti, kad jis Marytės nemyli. Jis negalėjo suprasti, kaip dėl paprastos mergaitės jis galėjo nusviesti į kampa visas savo jaunystės svajones.

Jis buvo perdaug įsiknisęs knygoje, nes nenorėjo sustingti vietoje.

Kas buvo toji Marytė? Paprasta, be jokio išsilavinimo mergaitė. Dabar ji jam atrodė net nebe graži. Pamesti Marytė jis negalėjo ir nedrįso, nes jautėsi turįs žmoniškumo jausmą. O su žmona ir vaikais toli neuieisi.

Ir įsivaizdavo, kad jo sparnai jau surišti, jis pasidarė lyg beprotis: per dienų dienas klaidžiojo miške ir grįždavo namo tylys ir prislėgtas.

Nepasiektų idealų nuovoka jį baisiai kankino. Jis norėjo užsimiršti ir ligi nuovargio

klajojo po apylinkes.

Užsimiršti, nutildyti žiauriaja savęs kritiką!

Vieną pavakarę, kai Abeltinis ėjo namo pro smuklę, iš šalia esančios krautuvės išėjo tuklus, storas žmogus, stambiais, raudonais pirštais pripaudęs glėbį pirkinį prie atlapos krūtines. Ant balto megztinio juodavo išsiūtas vabalas. Nežinia kodėl šis vabalas labai tiko nutukusio vyro išvaizdai.

Tai buvo antrasis mokytojas, Kapuostas. Jis pasveikino pro šalį einantį Abeltinį ir užvedė šneką.

Tuo metu privažiavo prie smuklės valsčiaus valdybos raštininkas, kažkoks jaunas ūkininkas ir policininkas. Visi trys, kad pigiau atseitų, buvo bendrai nupirkę krepšį žuvų iš rusų, kuris žvejojus netolimame ežere.

Priėjo smuklininkas, kuris taip pat norėjo paimti kokią dalį žuvies, ir visi, apstoje krepšį ir skėsciodami rankomis, sprendė kaip čia pasidalyti žuvimi.

Kapuostas greitai padėjo pirkinius ant laiptų ir šūktelejo arti stovinčiam krautuvininkui.

— Atnešk bezmėną, atnešk bezmėną!

Su bezmėnu rankose jis įsmailė būrin ir su dideliu įkarščiu ėmė sverti žuvis ir skaičiuoti, kiek kuris turi mokėti. Jis tot nerimavo, kol žuvis buvo išdalytos.

— Ar jūs taip pat imate savo dalį? — paklausė Abeltinis.

— Ne, aš tik taip sau, — atsakė Kapuostas, rinkdamas savo pirkinius glėbin.

— Tam žmogui patinka skaičiuoti skatikus, — pagalvojo Abeltinis, žiūrėdamas į Kapuosta, ir jo žvilgnis vėl krito į jo megztinio juodąjį vabalą ir į didelį pilvą.

— Velnias, kaip čia krautuvėje viskas brangu! Smulkus cukrus kaštuoja šešiasdešimt, kietas — aštuoniasdešimt, o miltai — šešios kapeikos. Aš daugiau čia nieko neperkisiu. Rygoj galima gauti smulkų už penkiasdešimt, kietą už septyniadesimt, o miltų po penkias kapeikas už svarą, — eidamas kalbėjo Kapuostas. — Ką jūs dabar darote? Ateikit pas mane kada nors. Sulošim kokią partiją šešiasdešimt.

(Bus daugiau)

2. Šlapios malkos šnypstė ir cypė, ir atrodė, tarytum jos dainuotų liūdną, vienodą dainą. Didelės krosnies kampai nyko tamsioje. Aukštai tamsu, žemai ir aplink — visur tamsu. Raudona židinio liepsna apšvietė mergiotės žydinčius skruostus, didelės, liūdai nuleistas akis. Abeltinis praėjo pro ją į savo kambarį. Ir staiga jam kambarys pasirodė toks tamsus ir tuščias, jog jis nebesuprato, kodėl čia iėjo. Jis įsivaizdavo Marytę vieną tamsiame kampe prie šlapio, šnypsčiančio židinio. Jis praėjo pro ją, netaręs nė žodelio. Ir mergaitė jam pasirodė tokia vieniša, ir jam pasidarė jos nepaprastai gaila. Jos idegę gražus veidas, didelės akys ir šlapios kojos židinio šviesoje jam pasirodė tokios malonios. Viskas joje buvo darnu. Argi jis sėdės čia ir knisis

KŪRYBOS PRIEDAS

Kan. Mykolui Vaitkui 70 metų

Spalio 27 d. kanaaninkui Mykolui Vaitkui suėjo 70 metų. Šią sukaktį atžymėjo rašytojų klubai ir lietuviškoji spauda.

Ir dabar jis visus žavi savo jaunatve, dinamizmu, skaidrumu. Tuo yra paženklintas visas jo gyvenimas ir visa kūryba. Pradžioje rašė 1905-06 m., kada Maironis vyravo mūsų literatūroje. Ištrūkti iš jo įtakos nebuvo lengva, bet Vaitkus savitą pasaulį iš karto surado. Santykiuose su Dievu Maironis ir Vaitkus jaučia, kad Dievas yra didybė, o žmogus — menkas, dulkė. Tik M. Vaitkus jaučiasi „nušvitusi dulkė“. Šviesą gauna iš Dievo, tad ir gera, skaidru ir šviesu Vaitkaus pasaulyje. Šis nušvitusios dulkės motyvas pereina per visą jo poeziją ir virsta gilesnės prasmės simboliu. Nors metai gausėjo, iš išlaikė savo pasaulio skaidrumą. Ir paskutiniame rinkinyje jis toks pat šviesus, išsiilgęs grožio ir amžinybės.

Labiausiai Vaitkus yra atsivėręs gamtai ir joje slypinčiam grožiui. Jos grožio randa ir paprastoje gėlėje (gėlių tema Vaitkaus itin mėgstama). Gamtos grožio motyvus išrutuliuodamas, M. Vaitkus sukuria ir platesnius vaizdus, kuriuose daug žaismo, dinamikos ir šviesos, kuria ir pats šviečia.

Kan. M. Vaitkus yra estetas ir gyvenime ir kūryboje. Tas estetišmas ir yra jo individualus kelias. Jis vienas iš pirmųjų estetiškes krypties puoselėtojų, ieškojęs ir naujos formos. Savo laiku buvo sukūręs net sayotišką rimų teoriją.

Lyrika Vaitkaus būdingiausias žanras. Anksčiausiai joje ir pasireiškė. 1911 m. išleido Margumynus, o 1913 m. — Šviesius krislus, kurie jam ir sudarė lyriko vardą. Toliau išleido eilėraščių rinkinius: Liepsneles 1921 m., Nušvitusias dulkes 1933 m., Vientvėję 1952 m. Be to, parašė keturias nedideles poemėles: Genijus ir Meilė, Brėkšta, Laimė, Upytė. Beletristikoje randame jo egzotinį biblinį romaną Tvaną 1927 m., autobiografinių apsakų iš mokymosi dienų, kurios turi vertės ir kultūros istorijai: Auštant 1940, Rytmečio žygiai 1944 m. Kan. Vaitkus rašė ir dramų. 1924 m. laimėjo Valstybės Teatro konkursą už fantastinio turinio dramą „Žvaigždžių duktė“ vėliau parašė ir kitą fantastinio pobūdžio — Žaibas ir mergaitė. Jo raštų eilėje sutiksime ir satyrų — Rakštys. Atsidėjęs gražiai išvertė šv. Augustino Išpažinimus (Confessiones) ir visą eilę libretų operai.

Jubiliasas gimė 1883 m. spalio 27 d. Gargždų miestelyje, mokėsi Gargždų pradžios mo-

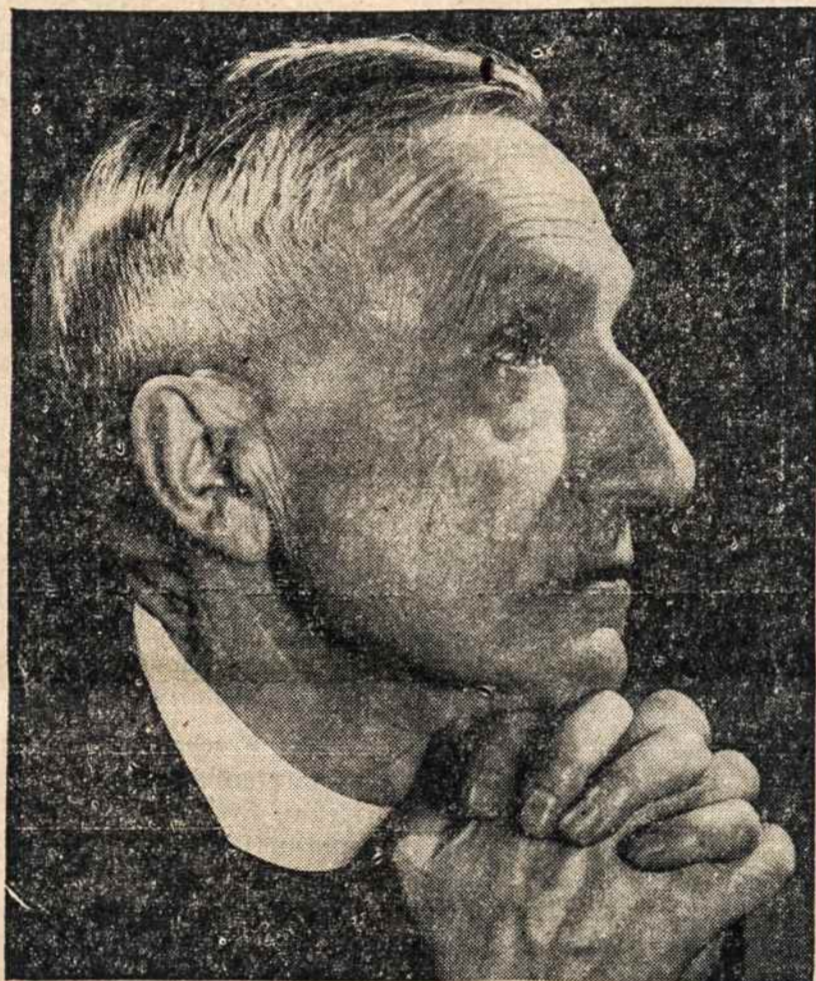
kykloje. Palangos progimnazijoje, Liepojos gimnazijoje, Žemaičių Kunigų seminarijoje, Petrapilio dvasinėje akademijoje ir Innsbrucko universitete. Nuo 1909 iki 1913 m. buvo Telšių mokyklos kapelionu, paskui persikėlė į Kauną, dirbo Bažnytinės apžvalgos, Ganytojo, Žvaigždės, Vienybės redakcijose ir šv. Kazimiero Draugijoje. Dėstė literatūrą metropolijos kunigų seminarijoje ir religiją meno mokykloje Kaune.

Pradžioje rašė 1905-06 m., bendradarbiavo Draugijoje, Vaivorykštėje, Viltyje, Laisvėje, Ryte, Zidiny ir kituose ano meto laikraščiuose. Dabar gyvena Peace Dale, R. I., kapelionaudamas viename seserų vienuolyne ir aktyviai dalyvaudamas lietuvių kultūrinia-

me gyvenime, rašydamas mūsų periodiką ne tik eilėraščius, bet ir įdomius atsiminimus ir šiaip straipsnius.

Kan. M. Vaitkus priklauso tai vyresniajai kartai, kuri sugebėjo gražiai išsimokslinti, išsilavinti, susidaryti gražias išorinės išraiškos formas. Jis visada elegantiškas, grakštus, jaunatviškas, su šypsena, savo skaidrumu užkrečias kitus. Visada kituose suranda šviesių krislių, todėl ir turi daug bičiulių ir draugų. Kas kartą su juo susitiko, negali jo nepamėgti dėl didelės žmogui pagarbos, kuri spinduliuoja iš jo veido ir žodžių.

Jubiliatui linkime kuo geriausiu metų ir sėkmės puoselėti mūsų literatūrą. A. D.

RASYTOJAS KAN. M. VAITKUS
Nuotr. V. Maželio

A. TYRUOLIS

Nušvitusios dulkės kūrėjui Kan. M. Vaitkui

Kai vasaros karšty liūdni, sudulkėje,
Palikę toli savo tšviškės sodą,
Be vilties klabojom, jūs širdį mums guodėt,
Iš tyrojo grožio žinyno atėję.

Pavasario bundantis, kvėpiantis vėjas
Sparnais nešė jūs palaimingai žodį.
Lyg rožė pražydo lediniame gruody,
Lyg vargas, kaip deimantas giedras, spindėjo.

I saulę! jūs šaukėt sutemusiai dulkei.
Iš saulės jai meldėte tyro šviesumo.
Nūn regim: jos kildamos, trykšdamos smulkiai

Zaltyvkslēm po platųjį dievišką Rūmą,
Skaidriau ir skaidriau mums nušviečia tą Namą,
Kurs liko toli, kai anksti mums sutemio.

ATSIŪSTA PAMINETI

Juozas Švaistas — ELDO-RADO, apsakaitės ir vaizdeliai iš Lietuvos ir tremtinių gyvenimo. Išleido „Bendrėja“, Vokietijoje. (Hegelstr. 6, Hannover, Germany). 150 psl. Išrasta į kietus viršelius. Kaina 1,80 dol.

Knygų Lentyna — lieposrug., 7-8 nr. — Lietuvių bib-

liografinės tarnybos biuletenis.

Laiškai Lietuviams, spalio mėn., 10 nr. Leidžia TT. Jėzuitai, redaguoja T. J. Vaišnys.

Skautų Aidas, spalio mėn. 10 nr. Numeris gausiai iliustruotas skautiško gyvenimo vaizdais.

Vykđ. Tarybos Lietuvių bei išlaikyti Taryba jau išleido vertingą V. Čičiūno veikalą „Tautinis auklėjimas šeimoje“.

M. VAITKUS

Po daugel metų...

Kai buš praėję daug mirksnių — metų,
po amžiaus audrų - verpetų,
priėjęs tykią senatvės rimtį,
galėsiu jaunas atgimti;
į tolių laiką aš žvilgsni mesiu,
kur aušo, dvasiai pražystant;
ten grožio skaisčių aš vaizdą rasiu,
pajusiu atdūsi tvjstant,
ne sopulinga, tik šviesu, miela...
sušils nudžiugusi siela,
jaunai man veidas nušvis rankalėtas,
ir būsiu vėliai poetas...
Skaisčiai žibėsi, žvaigždė Aušrine,
šventąja savo grožybė...
Kartu man būsi ir Vakarinė,
nes bus čia pat amžinybė.

(Iš „Nušvitusios dulkės“)

JURGIS JANKUS ISTIESĖ RAGANAI KIRVIJ

A. Džiugėnas

„Gabijos“ leidykla išleido Jurgio Jankaus knygą jauniui — „Po raganos kirvių“. Autorius, nuostabus pasakotojas, intrigos meistras, ši kartą griebėsi pasakos. Iš senų liaudies pasakų išsivedė raganą, pridėjo prie jos gerą berniuką, o jų tarpan pastatė mergaitę raganėlę.

Pasinaudodamas pasakos priemonėmis, raganavimu, šventom žolelēm, jis taip puikiai supina, taip patraukliai pasakoja, kad kiekvienas skaitytojas knygos nepažės iš rankos, kol visos neperskaitys. Ir užskleidęs pagalvos, kodėl autorius dar jos nepratęsė. Juoba, jaunimas ją mielai skaitys, nes čia pirmoje vietoje vyrauja nuotykiškas, kuris kaip tik jaunimą traukia.

J. Jankus nekopijavo kurios nors vienos pasakos, bet savitai susiuvė jos intrigą ir sumezgė charakterius. Kai pasakose retai kur aiški vieta nurodoma, čia ji yra — Nevėžio krantai. O jie aprašomi plačiai ir gražiai. Tuo Jankus per pasaką praskleidžia nedidelį tėvynės paveikslą.

Konkretizuoja jis ir veikėjus. Berniukui duoda Jakamučio vardą ir visą pasakojimą vedą realistiniu stilium. Vaizdžiai ir gyvai aprašė mišką, raganos salą ir jos ūkį, baisųjį šunį, raganėlę.

Veikėjais sukonkretintos idėjos

Ragana — blogio atstovė,

SUOMIAI IŠLEIDO MŪSŲ LIAUDIŠKAS DAINAS

Suomių Mokslių Akademija išleido vokiškai 60 p. leidinį, pavadintą „Lietuvių liaudies dainos iš prof. J. J. Mikkolos rankraštinio palikimo“. Dainos išverstos iš išleisto Eino Nieminen, prof. Mikkolos auklėtinio, redagavo prof. Pekka Kattara. Ivado žodyje nusakyta šio leidinio kilmė ir lietuviškų dainų grožis.

Prof. Mikkola, didelis lietuvių bičiulis, mirė 1946 m. Tarp jo rankraščių yra didelis rinkinys lietuvių liaudies dainų ir pasakų, kurias jis parsivežė 1894 ir 1895 m. iš savo svečiamosi Lietuvoje. Jis aplankė Suvalkų ir Vilniaus kraštus ir susižymėjo per 100 lietuvių liaudies dainų ir 70-80 pasakų. Daugiausia tai Plokščių ir Vištyčio apylinkių turtas.

Jis yra palikęs artimus santykius su senosios kartos veikėju P. Kriaučiūnu, iš jo yra irgi gaves dalį dainų. Prof. Mikkola tas dainas sukirčiavo ir sužymėjo atitinkamais fonetinėmis ženklais.

Vertimo vokietinei tekstą patikrino rektorius Bruno Stadė. Kaip sakoma įvado žodyje, šio vertimo tikslas supažindinti su lietuvių dainų grožiu ir tuos, kuriems lietuvių kalba nepriinama.

plėšri, apgauli, ēda ne tik paukščius, bet ir žmones nori iškepti savo dukters puotai. Prieš ją stovi Jakamutis — gėris, kuris myli gamtą ir žmones. Jis yra tikras miško sargas, gerai žino kiekvieną lizdą, saugo, kad paukščiam neatsitiktų blogo. Dėl tos paukščių meilės jis susikimba ir su ragana, kuri Nevėžio krantuose krausto lakštingalų lizdus ir renka kiaušinėlius savo dukrai. Jakamučiai pededa jo senutė, duoda paslaptinių žolelių, kuriomis jis apsiberia ratą ir nebesibijo raganos, nors ir pagriebia jo šluotą. Ši paukščių meilė veda jį ir toliau — kelionėn su nežinomu ponu, kuris, pasirodo, yra pati raganą. Jį nuveža į salą, kur uždaro ir peni, kad paskui paplautų savo dukters puotai.

Raganėlė pati nėra blogas žmogus,

ją tik motina nori išauklėti viso pasaulio karaliene ir pasaulį jai užvaldyti per blogi. Bet ji pamato, kad Jakamutis yra mielas jos darugas, ir nebeneri jo suvalgyti. Ir Jakamučiu patinka raganėlę. Taip prasideda abiejų meilės kalba. Ir kai reikia Jakamutį sudeginti, raganėlė krosnin pakiaša šunį, ir abu pabėga. Puoton suskridusios raganos tuoj pastebė apgaulė, ir jų vyriausioji, raganėlės motina, šoka ieškoti vaikų. Juos suranda berže, pasiima kirvij ir kerta. Jokio išsigelbėjimo nelieka vaikam, bet jie vistiek nepasiduoda raganai. Tada atskrenda paukščiai ir numeta po plunksnelę. Jie pasidaro sparnus ir išskrenda iš salos. Paukščiai atsiligino už meilę jiems.

Raganos įdūkusios vejasi ir suranda abu prie ugnies. Čia J. Jankus atsimena, kad jis kadaise berniukui buvo įkišęs stebuklingų žolelių į kišenę. Vėsdamas painią intrigą, jom anksčiau neleido Jakamučiu apsiginti nuo baisių raganos burtų. Dabar Jakamutis netyčia suranda žoleles ir jomis apsigina.

Taip gėris laimi

Gera pirmiausia patiria ne pats Jakamutis, bet visa aplinka, kurioje jis veikė. Raganą sudega, kitos raganos pavirsta paprastomis moterimis ir išsiškirsto. Burtai krinta ir nuo raganėlės. Ji supranta, kas yra meilė ir pasiaukojimas. O už tą žygi ir kovą su ragana Jakamutis parsiveda namo gražią mergaitę.

Atrodo, kad J. Jankus skubėjo rašyti. Viena kita vieta galėtų būti lygesnė. Iš pasakos realios nuotaikos išsoksta vaikų skridimas. Be jo galėjo autorius apsieiti ir surasti kitą būdą, kad paukščiai juos išgelbėtų. Kiek nedarniai nuškamba ir erotinis motyvas. Jį

KULTŪRINĖ KRONIKA

• P. Antanaitis, vyresnysis mokytojas, dėstąs matematiką Diepholzo Vasario 16 gimnazijoje, parašė knygą „Archimėdas—didysis graikų mokslininkas.“ Knyga parašyta populiariai ir pritaikyta jaunimui. Autorius ieško leidėjo.

• Vytautas Kasilius, dailininkas, gyvenęs Paryžiuje, spalio 27 d. Stiebel Galerijoje atidarė septintą Paryžiuje surengtą savo kūrinių parodą, kuri tęsis iki lapkričio 14 d. Šiuo kartu jis išstatė 14 spalvotų litografinių kūrinių ir keletą paveikslų gouache. Dail. V. Kasilius, Paryžiuje pradėjęs penktą metų, jau susidarė savo vardą ir gyvena tik iš savo kūrybos.

• Dr. A. Greimus Egipte Aleksandrijos universitete dė-

to prancūzų kalbą bei literatūrą. Vasarą Sorbonos universiteto surengtuose Prancūzijos civilizacijos kursuose jis dėstė prancūzų filologiją.

• Laikas, Argentinos lietuvių savaitraštis, išleido 100-ji numerį. Redaguoja kun. Pr. Garša. Spausdinamas nuosavoje spaustuvelyje.

• Antano Škėmos veikalas „Pabudimas“ buvo suvaidintas spalio 11 d. Montrealio lietuvių dramos teatro. Statė pats autorius, dekoracijos piešė Juozas Akstinas. Kaip žinome, už šį veikalą A. Škėma gavo Kultūros Fondo pirmąją premiją, veikalas niekur nespausdintas. Iš to, ką iki šiol pasakė spauda, darosi įspūdis, kad veikalas buvęs per sunkus ir jo idėja neaiški. Po vaidinimų Montrealyje buvo surengtos diskusijos, kur pirmiausia šios pastabos ir buvusios užkandtos. Nors spektaklis praėjęs gerai, pats Montrealio teatras parodė savo ugtelėjimą, tačiau, kaip susidaro įspūdis, veikalas priimtas be didesnio entuziazmo.

• Knygų Lentyna, Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Biuletenis, redaguojamas A. Ruzancovo ir B. Kviklio, kaip Bibliografinės Tarnybos tarėjo, išleids 7-8 nr., pastebė, kad nuo II pusmečio biuletenio leidimui perims Lietuvos Pašimtinė Washington, Amerikos Lietuvių Taryba ir Lietuvos Laisvės Komitetas. (Iki šiol biuletenis leistas Vilko lėšoms). Šiuo metu gauta tik trečdalis numatytos sąmatos, tad bus išleisti visi trys antro pusmečio numeriai. „Knygų Lentyna“, kuri taip kruopščiai surenka ne tik knygas, bet ir perijodines spaudos bibliografiją, tikrai atlieka svarbų ir mūsų kultūrai reikalingą darbą. Būtų labai gaila, kad biuletenį leisti pasizadėję veiksniai savo pažadų neištesėtų.

• Nelės Mazalaitės novelė „Kielas miške“ į italų kalbą išvertė V. Mincevičius ir išspausdino „L'Araldo“ žurnale. Įžangos žodyje nušviečiama rašytojos asmenybė ir duodama taip pat žinių apie lietuvių laisvės kovas.

• Prof. Z. Ivinskis lietuvius atstovavo Grigaliaus universiteto 400 metų minėjime Romoje. Prof. Ivinskis pirmininkavo vienam istorikų posėdžiui.

• Lietuvius mokslininkus prie Kultūros Laisvei Ginti Organizacijos Prancūzijoje sudarytame komitete atstovauja prof. J. Baltrušaitis; be to, j komitetą pakviesta prof. A. Macceina ir rašyt. I. Šeinius.

• Šveicarų laikraštis „Der Bund“, iššėinas Berne, spalio 28 d. numeryje, savaitiniame literatūros ir meno priede, atspausdino lietuvių pasakos „Trys brangūs, bet teisingi žodžiai“ vertimą. Išvertė Hellmut Draws-Tychsen.

• Bronius Jonušas atidaro pučiamųjų muzikos instrumentų studiją Chicagoje. Prie studijos numatoma sudaryti orkestras.

• K. Barėnas išleidsia novelių rinkinį — Giedra visad grįžta. Leidžia Tremties leidykla.

• R. Spalio „Gatvės berniuko nuotykius“ E. Štūjenieks išvertė į latvių kalbą ir spausdina New Yorke leidžiamame lietuvių laikraštyje „Laiks“.

randame ir mūsų liaudies pasakose, bet jis ten pasilieka pakelas, nekonkretizuotas. Duodamas visam pasakojimui ir vaizdavimui realistinį stilį, šioje vietoje autorius išleido iš akių jauną skaitytoją ir kai kur persūdė.

Šiaip knyga yra miela dovaną tiek jaunimui, tiek ir vyresniesiems, kurie šiek tiek mėgsta fantaziją.

Būtų gera, kad autorius neužmirštų jaunimo ir toliau pratęstų savo talentingus pasakojimus.

Knygą iliustravo dail. B. Vilkaitytė - Gedvilienė, piešiniai atlikti tušu realistiniame stiliuje ir jaunimui bus suprantami.

(Jurgis Jankus — Po raganos kirvių, išleido Gabija JAV, 1953 m. Tiražas 1000 egz., 102 psl., kaina 1,50 dol.)

JURGIS JANKUS, knygos „Po raganos kirvių“ autorius.

„Visiems, kurie ryžtasi vanagam nudaužyt pirštus, pelėdoms papešti pausius, iš pikčiausių raganų, kurios šiandien pasaulį baigia paversti plūstančių asarų ir neįspasakytų kentėjimų vieta,—atimti kiekvieną, dar nespėtą sudoroti būtytę“ —

reikia išigyti
JURGIO JANKAUS

PO RAGANOS KIRVIU

102 p. Kaina \$1.50

Užsakymus siųsti:

DARBININKAS
680 Bushwick Ave.
Brooklyn 21, N. Y.

Norite geros—meniškios fotografijos

PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKU, ĮVAIRIU PROGU (vestuvių, krikštynų, gimtadienių, įvairių pobūvių ir pan.) NUOTRAUKŲ; norite atnaujinti seną fotografiją?

Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

gvv. 422 Menahan Str., Ridgewood, Brooklyn, N. Y. Skambinti tel. HYacint 7-4677

GRAZI MŪSŲ LIETUVA

Jos grožį nepaprastai ryškiai išskelia PULGIO ANDRUSIO plunksna premijuotame veikalė

ANOJ PUSEJ EZERO

101 p. Kaina \$1.50

Gaunama:

DARBININKAS
680 Bushwick Ave.
Brooklyn 21, N. Y.

Šimtas Argentinos „Laikas“

Argentinoje, Buenos Aires, Avellanedoje, pasirodė „Laiko“ 100-asis numeris. Atrodė, nedidelis šis skaičius, kai šio krašto lietuvišką laikraštį savo amžių matuoja dešimtmečiai. Tačiau lietuvių Argentinoje kur kas mažiau negu Amerikoje, kur kas lėčiau reikiąsi ir visuomeninis bei kultūrinis gyvenimas. Kiekvienas darbas, kuris palaiko lietuviškąją dvasią, visada yra vertas dėmesio. „Laikas“ šimtą kartų jau švietė savo skaitytojus, stiprino jų lietuvių, kovojo už Lietuvos interesus. Tad verta ties juo šiek tiek staptelėti.

Iš nieko suorganizuotas lietuviškas kultūros židinys auga ir plečiasi. Remiamas dosnių lietuvių, „Laikas“ įsigijo savo spaustuve ir pasiekė tokį skaitytojų skaičių, kokio Argentinoje nebuvo pasiekę nė vienas lietuvių laikraštis. Tolimesnieji planai.

Po nemažų pastangų praeitų metų pabaigoje buvo įsigytas linotipas ir spausdinimo mašinos. Čia į talką atėjo dosnieji lietuviai, kitai skolos daliai garantiją davė marijonų vienuolynas.

Dabar beliko įsigyti tik savus spaustuves namus ir leisti kas savaitę.

Ko „Laikas“ siekia?

Pirmiausia jis siekia duoti tėvynės žodį, nieko nepuldama, niekam kojos nekisdamas, su nieku tuščiai nesiginčydamas. Jis stengiasi palaikyti lietuviškas krikščioniškas tautos tradicijas, pagelbėti išlaikyti lietuvių, kuri taip svarbi visiems. Atviras ir nuširdus visiems, remia kiekvieną pozityvų lietuvišką darbą, kovoja prieš komunizmą—mūsų tautos ir visos žmonijos priešą.

Tas ir prisidėjo, kad „Laikas“ pasiekė tokio skaitytojų skaičiaus, kokio dar šitame krašte neturėjo nė vienas lietuviškas laikraštis.

Jis turi visose kolonijose ir nemažą skaičių bendradarbių. Redaguoja kolektyvas, kad pritrauktų kuo daugiau žmonių.

Priekyje stovi marijonai

Didžiausią duoklę šiam laikraščiui atiduoda lietuviai marijonai. Jie neša didžiulius administracijos ir redakcijos sunkumus. Čia atsidėjęs dirba kun. K. Vengras, administruoja kun. V. Šimanskis.

Pirmuoju redaktorium buvo kun. dr. Pr. Brazys, ejęs mokslus Kaune ir Italijoje. Jis išleido 60 numerių. Dabar redaguoja kun. Pr. Garšva, baigęs gimnaziją Marijampolėje, kunigų seminariją Kaune, mokslus gilinęs Vokietijoje ir Italijoje.

Išaugęs ir sustiprėjęs, „Laikas“ šviesiai žiūri į savo ateitį. Jo nuveikti darbai skatina ir toliau eiti katalikišku lietuvių keliu, apjungti kuo daugiau lietuvių darniam lietuviškam darbui. A. Dž.

Gimtieji metai

Atvažiuavus iš Europos daugiau tremtinių, 1948 m. kilo gyvas reikalas įkurti tokį laikraštį, kuris duotų pilnų ir teisingų žinių apie kenčiančią tėvynę, rašytų apie lietuvius, išblaškytus po pasaulį. Reikėjo ir gyvos informacijos iš lietuviškų kolonijų, kad tuo pačiu vienas su kitu susijungtų tarpiniais tautiniais ryšiais. Tuo reikalu anų metų rugpiūčio mėn. susirinko vietiniai kultūrininkai ir apsvarstė reikalą. Visi pritarė, bet kaip pradėti, kad nebuvo pinigų. Buvo nutarta ieškoti ekonomiškai pajėgesnių žmonių, kurie ant savo pečių pasiimtų laikraščio finansuoti.

Tame pačiame posėdyje dalyvavęs pramonininkas Pranas Ramanauskas pirmas pasižadėjo apmokėti pirmojo „Laiko“ numerio išleidimą. Prie jo jungėsi ir kiti turtingesnieji lietuviai, taip atsirado visa eilė garbės leidėjų, kurie sumokėjo ar visas numerio išlaidas, ar tik dalį.

Taip 1948 m. rugsėjo pradžioje ir pasirodė pirmasis numeris.

Auga ir plečiasi

Pradžioje „Laikas“ buvo mėnesinis. Taip ėjo metus ir keturius mėnesius. Sutelkė nemažą skaičių bendradarbių, įsigijo pasitikėjimą žmonėse. „Laikas“ pasiekė ne tik Argentinos lietuviškąsias kolonijas, bet išėjo ir už krašto ribų. Mėnesiniai jo rėmai nebegalėjo sutalpinti medžiagos, 1950 m. pradžioje laikas pradėjo eiti kas dvi savaites po 8 puslapius.

Kartu tobulėjo ir jo turinys. Duodavo žinių ne tik iš vietinio lietuvių gyvenimo, bet taip pat ir iš tarptautinės politikos. Įsidėjo nemaža straipsnių ir kitų pasiskaitymų. Jo augimą kiek sustabdė laikini popieriaus suvaržymai, kurie puslapių skaičių sumažino iki 4.

Tobulinant laikraštį, reikėjo įsitaistyti savo spaustuve, kad jis pats iš savęs išlaikytų.

GLEŠIA MADRE DE MISERICORDIA, AVELLANEDA. GAILECTINGUMO MOTINOS lietuvių bažnyčia Avellanedoje, Buenos Aires. Čia leidžiamas tėvų marijonų „Laikas“, kurio išėjo 100 numeris.

STUDENTAS TREMTIES KRYŽKELESE

Lietuvių Studentų Sąjunga lapkričio 27-29 d.d. (Padėkos šventės atostogos) Clevelande rengia studijų dienas-svarstyti temai „Studentas tremties kryžkelėse.“ Studijų dienas rengia Centro Valdyba, o praktinius darbus atlieka Clevelando skyrius.

I studentų dienas Clevelande (lapkr. 27-29 d.d.) iš rytinių pakraščių vykstantieji registruojasi pas Stud. S-gos CV sekretorių R. Mieželį, Harvard University, Grad. School of Business Adm., Morris Hall B-42, Boston 63, Mass. Numatoma pasamdyti autobusą. Iki šiol (lapkr. 2 d.) yra užsiregistravę apie trečdalis autobusui reikalingų asmenų, daugiausia iš Bostono. Drauge vykti kviečiamas ir nestudentiškas jaunimas.

Ant Sužiedėlis studentų studijų dienos Clevelande skaitys paskaitą apie psichologinę tremties studentų būklę. Ar studentai parodo politinio susipratimo? Studentų Sąjungos studijų dienos, kurios įvyks Clevelande lapkričio 27-29 d.d., keturi studentai Oksfordo diskusijų pavidalu diskutuos klausimą: „Ar šandieninis studentas, žinant jo brendimo sąlygas, parodo pakankamai politinio susipratimo?“ Bus bandoma panagrinti, ar dalyvaujant studentams mūsų ir amerikietiškoje politikoje. Diskusijose dalyvaus A. Banevičius iš Bostono, A. Barzdukas iš Clevelando, K. Keblinskas iš Brocktono ir dar vienas. Moderuos V. Adamkavičius.

Vyt. Kavolis Liet. Studentų S-gos studijų dienos Clevelan-

de skaitys paskaitą apie Studentų tremties kryžkelėse, apžvelgdamas jo santykį su lietuvių ir amerikiečių visuomene.

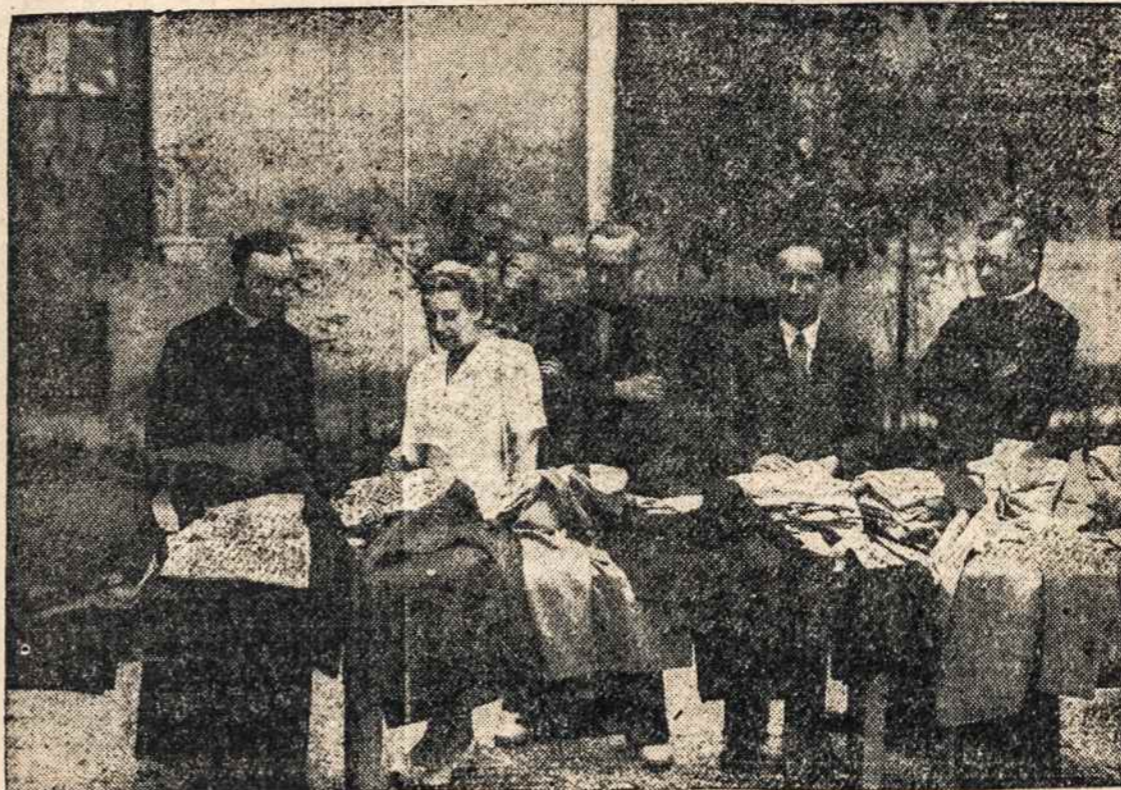
B. Mačiūka ir K. Ostrauskas Clevelando studijų dienos debatus šių dienų studentų padėti kultūrinį vertybių atžvilgiu. B. Mačiūka ruošia disertaciją Chicagos universitete, o K. Ostrauskas ruošia doktoratą Philadelphijos universitete.

A. Augustinavičienė Clevelando studijų dienos, rengiamose Liet. Studentų Sąjungos, skaitys paskaitą apie studento santykius su tauta.

• NORWOOD, Mass.—Balso skyriaus nepaprastasis susirinkimas šaukiamas lapkričio 15 d. 3.30 val. p.p. šv. Jurgio parapijos salėje. Susirinkime pranešimą padarys vienas iš Balso Centro direktorių. Visų maloniai prašoma gausiai dalyvauti. Bus svarstomi svarbūs likusiųjų varge lietuvių šalpos reikalai.

RADIJO VAKARAS IR ŠOKIAI PHILADELPHIJOJE

928 E. Moyamensing Ave.,
Šeštadienį—lapkričio 14 d.—6 v. vak.
PROGRAMOJ:
Liet. operos solistė JUZĖ AUGAITYTE,
Liet. MENO ANSAMBLIS, vad. L. Kaulinis ir B. Gasparėnienė,
Liet. Tautinių ŠOKIŲ GRUPĖ, vad. Irena Karalienė,
Aktorius K. Vasiliauskas, K. Ostrauskas, A. Ozalis ir kiti. Bus KANKLIŲ MUZIKA.
Šokiams gros B. SUTKAUS orkestras. Gausus bufetas.
Rengia Lietuvių Bendruomenės Radijo Balso Rėmėjai

LIETUVIAI TREMTINIAI, palikę Europoje, ir dabar reikalingi paramos maistu, rūbais ir pinigais, kaip ir prieš kelerius metus, kai Amerikos lietuvių surinkti drabužiai per Balfą buvo dainami Italijoje. Iš kairės į dešinę matome prie gautų rūbų: kun. dr. J. Sakevičius, V. Lozoraitienė, St. Girdvainis (Lietuvos atstovą prie Šv. Sosto), dr. E. Karanauską ir kun. dr. V. Pavalkį.

MANO ŽMONA PASIMIRĖ BADU GUSENŲ KAIME

Šiom dienom Balfė buvo gauta tremtinio Martyno Goirės, gyvenančio Vakarų Vokietijoje laiškas. Jame ryškiai jaučiama gili padėka Amerikos lietuviams ir kaip didžiai yra vertinama gautoji parama.

Laiškas kartu atidengia, kokio sunki dalis teko Klaipėdos krašto lietuviams.

Skaitykim laiško rašėjo žodžius:

— Meilingai ir širdingai padėkoju tautos broliams už brangią dovaną — pakietą, kurį 15 rugsėjo gavau. Man senam ir sergančiam žmogui jis didelę pagalbą atgabeno. Savo ūkį ir visą turtą pamesti teko. Sunku dabar gyventi, esu 79 metų.

— Mano žmona, gimusi Mariukė Brožaitis iš kaimo Vėveriškių, Klaipėdos apskrities,

1947 m. Gusenų kaime pasimirsi badu. Aš varginuos dieną ir naktį, kolai Ponas Dievas padavys.

— Su tikra pagarba ir brangia dėkavone Tamstoms nuo Klaipėdos tautos brolio — Martynas Goirė.

Argi, mielas skaitytojau, skaudaus likimo ištikto tautiečio žodžiai nejudina širdies ir nespaudžia kiekvienam asarų? Gi tokių nelaimių slėgiams tremtinių Vakarų Europoje yra tūkstančiai. Štai kas verčia organizuoti rinkliavas ir nepasąskysti aukos. Tokios tragiškos padėties akivaizdoje neišgirsi nelaimingųjų tautiečių balso ir neduoti nei vieno dolerio jų kančiom sumažinti, būtų nusižengimas žmoniškumui ir lietuviškumui. Balfas

Kęst. Balčys

BALFO VAJUS AMSTERDAM, N. Y.

Sekmingas Balfos vėjus surinko 2750 svarų drabužių ir 89.12 dol. pinigais. Tenka pasidžiaugti nuosirdžiu rengėju darbu ir geru suorganizavimu. Miesto majoras išleido specialią deklaraciją Balfos rinkliavai pradėti; radijo stotis WCSS kasdien primindavo klausytojams per dvi savaites apie rūbų vaju. Todėl net daugelis svetimauciu prisidėjo prie šalpos darbo. Amerikos Lietuvių klubas mieliai sutiko duoti savo patalpas šiam tikslui. Bažnyčioje sekmadienį buvo padaryta rinkliava pinigais Balfui. Vargingi tremties lietuviai nuosirdžiai padėkos geros širdies amsterdamičiams!

Vysk. V. Padolskis laukėsi Amsterdame pereitą mėnesį. Aplankęs Albany vyskupą, jis gavo leidimą paprašyti visų klebonų, net ir nelietuvių parapijų, jei ten darbuojasi lietuvis vikaras, padaryti rinkliavą Lietuvių Kolegijai Romoje išlaikyti. Albany vyskupas pareiškė, kad jis yra tikrai palankus lietuviškiems reikalams, nes esąs labai patenkintas visais 12 lietuvių tremtinių kunigų, besidarbojančių šioje vyskupijoje.

Amsterdame Lietuvių Komitetas turėjo susirinkimą pereitą savaitę. Jame buvo nutarta pasveikinti Altą už jos darbą, pravedant Kersteno rezoluciją. Ta pačia proga pakviesti bent du asmenys atstovauti Amsterdama lietuvių kongrese Chicagoje.

Lietuvišką valgyklą „Rūtą“ atidarė tremtiniai Andrius bei Stasė Džekčioriai ir Edvardas

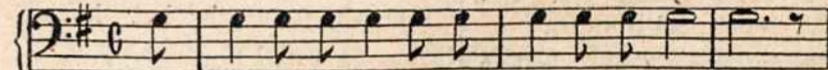
Tėvainis. Didelis skaičius žmonių lanko šią naują valgyklą, nes mėgsta gerai pagamintus lietuviškus valgius bei gerą patarnavimą. Linkime geros sėkmės!

NAUJAUSIA

KNYGA

Kur bė-ga še-šu-pė kur Ne-mu-nas te-ka,
Tai mū-sų tė-vy-nė gra-ži Lie-tu-va.

Čia bro-liai ar-to-jai lie-tu-vi-š-ka-šne-ka,
Čia skam-ba po kai-mus Bi-ru-tės dai-na.

ČESLOVAS SASNAUSKAS

• Kas nežino „Kur bėga šešupė“ dainos, kuri yra virtusi tautine giesme, giliai išreiškiančia mūsų jausmus. Jos muzikos autorius yra Česlovas Sasnauskas.

• Česlovo Sasnausko sukurtos dainos, kaip: „Jau slava! sukilo“, „Karvelėli“, Kantata „Broliai“, „Užmigo žemė“ ir kt. stiprino mūsų tautinį atgimimą, kėlė mūsų dvasią.

• Česlovas Sasnauskas yra pirmas mūsų kompozitorius, muzikos kūrybą iškėlęs iki pasaulinio lygio.

• Jo gyvenimą, veiklą ir kūrybą aprašytą rasite naujausioje jo biografi-oje, kuri ką tik pasirodė.

• Knygą parašė J. Zilevičius, L. M., gerai pažinęs kompozitorių, surinkęs daug vertingos medžiagos.

• Antrą šios knygos laidą išleido kun. L. E. Joffre Voisekauskas, kuris pasirūpino Č. Sasnausko kūną parvežti į Lietuvą ir išleido jo visas kompozicijas vienoj knygoje.

Knyga gausiai iliustruota .128 psl., kaina — 2 dol. Galima gauti pas TT. pranciškonus, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

SVEIKA MARIJA
MAŽASIS MALDYNAS
PARENGĖ KUN. STAŠYS YLA

IMMACULATA LEIDINYS
1953

Kietas viršelias, 371 psl.,
Kaina \$2.50

Gaunamas:

„DARBININKO“ ADMIN.
680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

O KO KO?

APIE PARENGIMUS

— Kas rudenį veikimą budini, — kalbėjo visų pirmininkas aną dieną salėje ir pylė galionais patriotizmą. — Lan-kykite koncertus, parengimus, parodas, skaitykite spaudą, minėkite vieni kitus!

Šūkiiai karšti! Jie uždegė ir mane. Tuoj įsigijau koncerto bilietą.

Skubėjau koncerto dieną ir tikėjau, kad bus tokia spūstis, kad negalėsiu nė įsigrūsti. Juk per vasarą maudėme savo kūną, reikia dabar ir sielą nu-prausti meno vandeniu.

Ižengęs taip ir sustojau. Kaip išsluota. Tikriausiai pataikiau ne į tą salę. Spaudžiu laukan ir prie kampo tikrinu adresą. Pa-sirodo, akinius pamiršęs, kaip čia suskaitysis tokias smulkias raides. Pasišaukiu policiją. Jam sakau, kad čia turi būti salė, kur svieto lūžte lūžtu. Pa-kišu bilietą, o jis vėl nurodo tuos pačius bildingus.

Vėl grįžtu. Nusilenkiu žmo-gui mandagiai ir sakau:

— Aš, turbūt ne tą valandą.

— Jūs punktualus!

— Vadinas, patriotas, — pagalvojau ir atsėdau apytuščioje salėje. Laukiu, ne-kantrauju, o publikos kaip nėra, taip nėra. Pasivėlinę gerą pusvalandį, susirinko kokias ke-turiasdešimt. Aš tuoj tyrinėti, kas atėjo ir kas ne. Žiūriu, garsiaikalbio apie kultūrą nė vieno.

Po programos spaudžiau pasižvalgyti, kaip anie leidžia laiką. Vienas besimaudas "ke-turių rožių" vonioje. Geras šaueris! Kultūringas! Kitas tūzas parkritęs ant stalo prie kortų. Kokios kultūringos kombinacijos! Trečias, įsikibęs į televiziją, snaudžia ir kužda: — Ko budini mane šį rūde-nį...

AŠ DAUG SKAITAU

Šitai gyresis iš tribūnos vienas šviesuolis. Sako, net suprakaitavęs remiu lietuvišką knygą.

Šis klausimas sudomino ma-ne. Kiek daug šviesuolių pas-mus! Jei visi taip lietuvišką knygą remia, tai ji klesti.

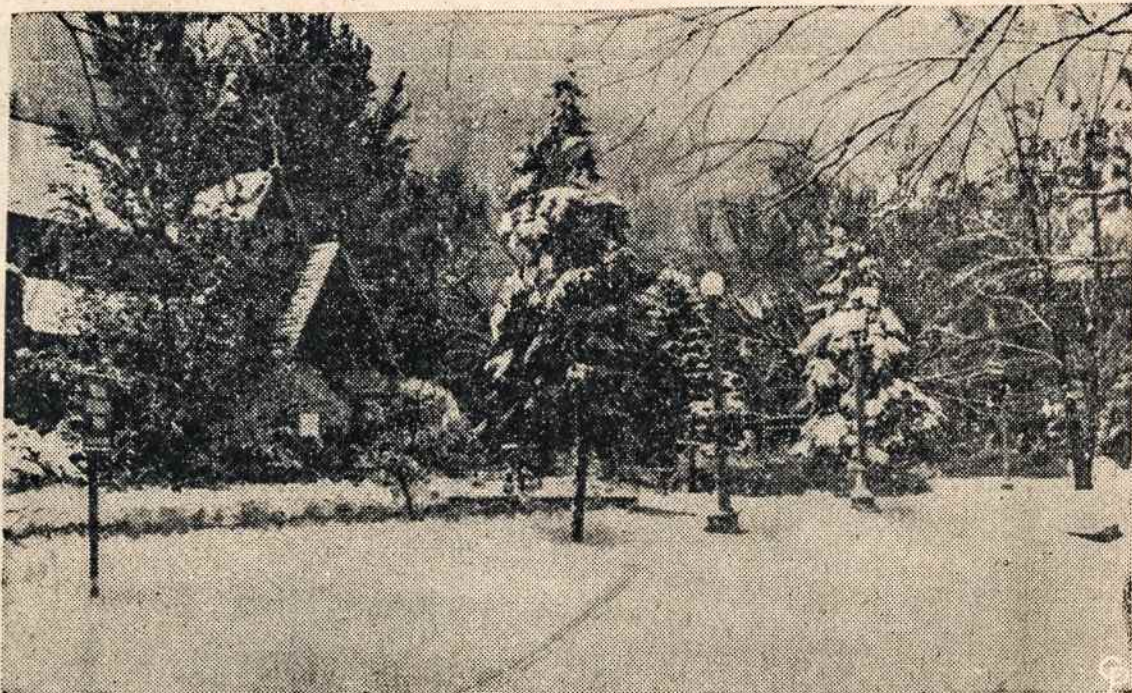
Užsuku pas vieną leidėją, pas kitą. Visi parodo rudeniš-kius veidus, apsiniaukia de-be-sim ir nieko nesako. Kazkas netvarkoje. Tada aplankau vie-ną kitą.

Va, vieni nemaža pinigų už-lenkia delne. Reikia tikėtis, kad šiek tiek pinigų atlenkia ir lietuviškai spaudai. Neturim laiko, — atrėžė, — skaitom "funny books".

Pas kitus užėjęs, buvau tie-siai laukan išvytas. "Rado ką piršti, mes skaitom kriminali-nius romanus angliškai. Už-tenka!" — atšovė.

Vis dėlto vieną radau lietu-višką knygą bevartaliojanti. Taip ir nudžiugau. Skaito tik tie, kurie dar gyvi savo dvasia, ne dolerio. Skaito, jaudinasi, gyvena...

Zv. BePastogis

CHICAGOJE pirmasis sniegas baltai apklojo miestą.

VISIEMS ŽINOTINA, KAD CHICAGOJE YRA ARCHYVAS

Kiekvienam lietuviui žinoti-na, kad Chicago mieste veikia Vliko išlaikomas PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS, ku-ris renka ir saugo viso pasa-ulio lietuvių istorinę medžiagą. Todėl kiekvienas lietuvis pra-šomas siųsti šiai įstaigai ar-chyvine, bibliografinę ir mu-ziejinę medžiagą.

Kad būtų lengviau orientuo-tis, ką reikia siųsti, žemiau patiekiamas siųstinių dalykų sąrašas:

1. Archyvinė medžiaga: Or-ganizacijų protokolų knygos, kongresų, konferencijų ir kitų suvažiavimų protokolai ir kt. Vienuolynų, parapijų, organi-zacijų, įstaigų, įmonių ir pa-vienių asmenų archyvai ir kt. Iš laikraščių iškarpos. Rengtų parodų, vaidinimų ir minėjimų — akademijų plakatai, bilie-tai, kvietimai, programos, ka-talogai ir kt. Laimėjimų mok-sle, sporte ir kitur pažymėji-mai. Pasakytų kalbų, giesmių, dainų ir muzikos plokštelės (records) ir magnetinių būdu užrašymai (tape recordings, wire recording). Įvairių įvy-kių filmos, fotografijų negatyvai ir klipsės. Rankraščiai. Laiškai. Laiškų blankai ir vo-kai su lietuviškais vaizdeliais lietuviškais įrašais. Lietuviškos atvirutės. Parašyti atsiminimai, veiklos istorijos ir kt.

2. Bibliografinė medžiaga: Lietuvių parašyta bet kuria

kalba spauda. Apie lietuvius kitataučių parašyta spauda. Spauda lietuvių išleista bet ku-ria kalba.

Pastaba: Renkama anks-čiau išėjusias ir dabar einan-čias knygas ir laikraščių kom-plektus ar jų dalis (rimto tu-rinio ir juokų, spausdinti ir ranka rašyti).

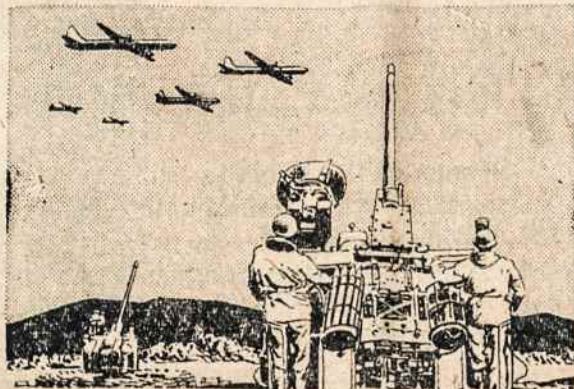
3. Muziejinė medžiaga: Bažnytinės ir organizacijų vė-liavos, antspaudai, ženklai, šarfa, uniformos ir kt. Įvai-riomis progomis gauti ordina-i, medaliai ir kiti pasižymėjimo

ženklai. Iš Lietuvos atsivežti suvenyrai: gintaras, žemė, pinigai ir kt. Drožiniai, audiniai ir kt. Fotografijos, pa-veiksiai, žemėlapiai, planai, modeliai ir kita vaizdinė prie-monė.

Istorinę medžiagą galima siųsti ir dideliais kiekiais, nes Sv. Kazimiero Seserų Vienuo-lyno šiai įstaigai duotose erd-viose patalpose vietos yra. Ad-resas: Pasaulio Lietuvių Ar-chyvas, 2601 W. Marquette Rd. Chicago 29, Ill., USA.

PLA Direktorius

JAV priešlektu-
vės patrankos
gina Amerikos
krantus.

Stok į Ground Observer Corps!

NEUŽDELKIM ATSLIEPTI Į VAJŲ!

Ateitininkų Federacijos ge-neraliniam sekretoriatė kas-dien gaunama punda laiškų su šaknelėmis. Kai kurie bičiuliai visas laimėjimų knygeles sau nuperka. Po 10 dol. knygeles nupirko: dr. V. Tumasonis, Chicago, Ill.; P. Žilinskas, Cle-veland, Ohio; kun. dr. A. Juš-ka, Chicago, Ill.; J. E. Vysk. V. Brizgys, Chicago, Ill.; P. Laurinaitis, Kenton, Ohio; kun. A. Tamoliūnas, Miami, Fla. Federacijos Vyr. Valdyba visiems nuoširdžiai dėkoja.

Tad visi į uolų darbą!

Vyriausioji Valdyba

Nedelsdamas įsigyl "LIETUVOS ARCHYVĄ"

(BOLŠEVIZMO METŲ)

Knyga vaizdžiai piešia originalias dokumentais komuniz-mo smurta ir lietuvių kančias. Neįkainuojamos vertės ir pirmoji tos rūšies knyga Amerikos spaudoje. Knyga turi 428 puslapius. Kaina—\$3.00. Šią atkarpą pasiųskit kartu su 3.00 dol. šiuo antraštu:

"DARBININKAS",

680 BUSHWICK AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

Gerb. Tamsta,

Malonėkit prisiųsti egz. "LIETUVIŲ ARCHYVO"

sekančiu adresu:

Vardas Pavardė

Adresas

PS. Pinigus, sumoje siunčiu laiške.

Lietuvos Vėjų Radijo Programos

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA, 1550 kykocycles KIEKVIENA SEKMADIENI — nuo 1:30 iki 2:00 val. Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu: KNIGHTS OF LITHUANIA W OA BRADDOCK, PA.

ZINIOS IS WATERBURY, CONN.

R. E. SNYDER 4 KARTĄ MAJORAS

Waterburio miesto majoru išrinktas respublikonų kandi-datas, buvusias majoras Ray-mond E. Snyder, šurinkęs per 23 tūkstančius balsų. Demok-ratų kandidatas Bill St. John gavo arti 20 tūkstančių bal-sų. Ir socialistų kandidatas Martyno gavo arti 2 tūkstan-čių balsų. Majoro kadencija — dveji metai. R. E. Snyder šiuo-se rinkimuose 3775 balsų per-svara buvo išrinktas ketvirtą kartą Waterbury miesto majo-ru. 1947 metų rinkimuose R. E. Snyder gavo 18 šimtų balsų daugiau už savo priešininką

demokratą. 1949 — 18 tūks-tančių. Ir 1951 — 13 tūkstan-čių daugiau. Majoro R. E. Snyder žmona yra lietuvaitė Elena Vasiliauskaitė.

Literatūros vakaras

Lapkričio 15 d. 6 val. vak. lietuvių par. salėje įvyks litera-tūros vakaras, kurio progra-moje dalyvaus lietuviai meni-ninkai — poetas B. Brazdžionis, rašytojas humoristas Gustaitis ir dramos artistas H. Kačins-kas. Kviečiami visi Waterbu-rio ir apylinkių lietuvių pasi-gėrėti lietuviškosios kūrybos, gyvojo žodžio ir gardaus juo-ko menu.

Margojo pasaulio raibos žinios

Žmogus, kuris pametė 38 metus

1915 dingo anglų kareivis F. Walker. Jis buvo paskelbtas žuvęs. Iš tikrųjų jis buvo su-žeistas į galvą ir vokiečių ras-tas bei pristatytas į ligoninę. Po operacijos jam dingo at-mintis. Jis nežinojo nei savo vardo ir nieko nesusivokė, kas daro aplinkui. Gražintas į Angliją jis buvo laikomas ligo-ninėse ir prieglaudose. Šiomet staiga jis pradėjo susivokti. Bet prieš jo atėjus tebestovėjo 1915 metai, kuriuose buvo dingus jo atmintis. Jis nieko nežinojo apie lėktuvus, bom-bas, televiziją. Iš jo gyvenimo dingo trisdešimt aštuoneri metai.

Kvepiantis lietus

Du amerikiečiai Paryžiuje prie Eifelio bokšto norėjo iš-bandyti vieną savo išradimą. Jie buvo sugalvoję tokį apar-tą, kuris išpurkštų į lietu kve-palų. Tada tikėjosi, visas mies-tas subęgs prie Eifelio bokšto ir džiaugsis. Tačiau jų bandy-mai nepavyko.

Mano žemė mėnulyje

Amerikoje susidomėjimas tarplanetiniu susisiekimu yra gana gyvas. Kiti jau tiek toli nuėjo, kad pradėjo dalytis mė-nulio plotais. Nuo to kraterio tiek mylių į vakarus ar į rytus — jau nusibrėžti sau ir laukia tos dienos, kada galės savo sklypelį aplankyti.

Pabarė savo sūnelį

Iwoje prieš motinos valią sūnus išvažiavo į Mississipi paburiuoti ir, žinoma, užtruko per ilgai. Grįžti į namus bijo-jo, nes motina tokį lengvabūdį subars. Jis nuėjo pas savo draugus. Šis lengvabūdis sū-nus yra 72 metų, o motina—96 m.

Kodėl vyrai nesituokia

Belgijoje buvo apklausinti vyrai, kodėl jie nenori sukurti šeimų. Vieni abejojo, kiti griežtai pasisakė: ne. Jų tarpe buvo ir pieno išvežiotojai iš pienuių. Jie paaiškino: mes

matome moteris ankstų rytą ir žinome, kaip jos iš tikrųjų at-rodė.

Bitės į lėktuvą

Anglijoje į karo lėktuvą su-lindo 700 bičių darbininkių ir 20 bičių karalienių ir suglaudė sparnus. Lėktuvus pakilo ir iš Londono nuskruto į Australi-ją. Visos slaptos kelivės jautėsi puikiai.

Kai trūksta vyrų

Naujojoje Zelandijoje viena jauna mergaitė surengė pas-savę pokylį. Kai susirinko sve-čiai, pamatė, kad merginų per daug. Norėdama visiems įsi-teikti ir merginoms sudaryti progą, ėmė ir iššaukė gaisrin-kius, juk ten vyrai! Tie ir suvažiavo su visais gesinimo į-rankiais ir, užuot sėdę už stalo ir linksminėsi, ėmė ir nubau-dė merginą pinigine bauda.

TELEPHONE:
DEARBORN 2-0819
TO PLACE
HELP WANTED ADS.
ASK FOR AD TAKER

Help Wanted Male

IMMEDIATE OPENING FOR

Machine Maintenance Man

Very good salary
PERMANENT
Paid Vacations & Holidays

Apply in Person
ART CREST MFG. CO.
1856 N. Kostner

Punch Press Operators

Excellent starting salary
5 DAY WEEK
Occasional Overtime
Very good working conditions
Paid Vacations & Holidays
Apply in Person
ART CREST MFG. CO.
1856 N. Kostner

LIETUVOS "Atsiminimai"
Radio Valandos
Šeštadienįs 4.45
iki 5.30 val. p.p. Stotis
WEVD 1330k-107.5m
JACK-J-STUKAJ
DIREKTORIUS
1264 WHITE ST.
HILLSIDE, N.J.
Tel. WAverly
6-3325

Help wanted Female

MOTERYS

5 ASSEMBLERS
atlikti lengvus
MONTAVIMO DARBUS,
kaip tai:

operuojant supaustu oro
prietaisais sukti vinis,
lengvas pakavimas ir kt.
Teikiama daug
kompanijos beneficijų.
Patogus privažiavimas.

Kreiptis asmeniškai į įstai-gą:

Mall Tool Co.

7774 South Chicago Ave.

MAIDS

FOR HOTEL WORK

No experience necessary
Steady employment —
6-day week, if possible.
5-hour day.
Excellent hourly rate plus
one meal.

Call YArds 7-5580
from 9:00 a.m. to 5 p.m.
or apply at

STOCK YARD INN
4178 S. Halsted St.

COMPTOMETER OPERATORS STENOGRAPHER ACCOUNTS RECEIVABLE CLERK

Experienced or will train
Excellent working conditions
Permanent positions
5-day week
Good starting salary
plus many employee benefits
Elevated, Bus and Surface Lines
practically to door
Apply
AVILDSSEN TOOL
& MACHINE, INC.
322 S. Green St.

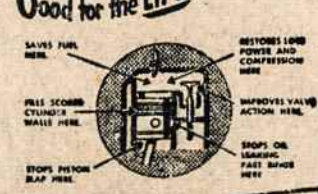
DISPLAY

A Complete
MOTALOY
RING and VALVE JOB
for only \$10
While You Drive!

● STOPS COSTLY OIL BURNING!
● INCREASES GAS MILEAGE!
● RAISES COMPRESSION!

Drop Motaloy tabs into fuel tank. Motaloy's scientific metal-plating action takes place while you drive, eliminat-ing expensive and old methods of replacing worn pistons, rings and valves. Motaloy tabs are guaranteed.

Good for the LIFE of Your Engine!

MOTALOY SALES CO.
23 East Station Street
Barrington, Illinois

"RŪTOS" PRANEŠIMAS

Lietuviškų saldainių įmonė "RŪTA" praneša, kad g a m i n a

LIETUVIŠKUS ŠOKOLADINIUS SALDAINIUS.

Amerikoje ir Kahadoje užsakymai jau patenkinami. Ieš-kami lietuviškose kolonijose pardavėjai ir platintojai. Pavieniems asmenim išsiunčiami, gavus Money orderį arba apdėtu mokesniu, priskaičius pasiuntimo išlaidas. Šokoladinių saldainių mišinys su romu, vyšniomis ir kt. vaisiais, kaina vartotojams 1 sv. \$1.65, o šokoladinių sal-dainių su vaisiniais įdais 1 sv. \$1.35.

Kreiptis:

R Ū T A,

522 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-7909

SPORTAS

SPORTAS PASAULY

— Po pasaulinių futbolo pirmenybių, kurių baigminis turnyras įvyks Šveicarijoje ateinančią vasarą, numatomos futbolo rungtynės tarp Europos ir Pietų Amerikos rinkinių. Tai būtų vienas iš įdomiausių sporto įvykių sekančiais metais.

— Norvegijos Boysen pasiekė naują pasaulinį rekordą 1000 m. bėgime. Minėtą distanciją jis nubėgo per 2:20,4 min., tuo pagerindamas garsaus amerikiečio Whitfield rekordą 0,4 sek.

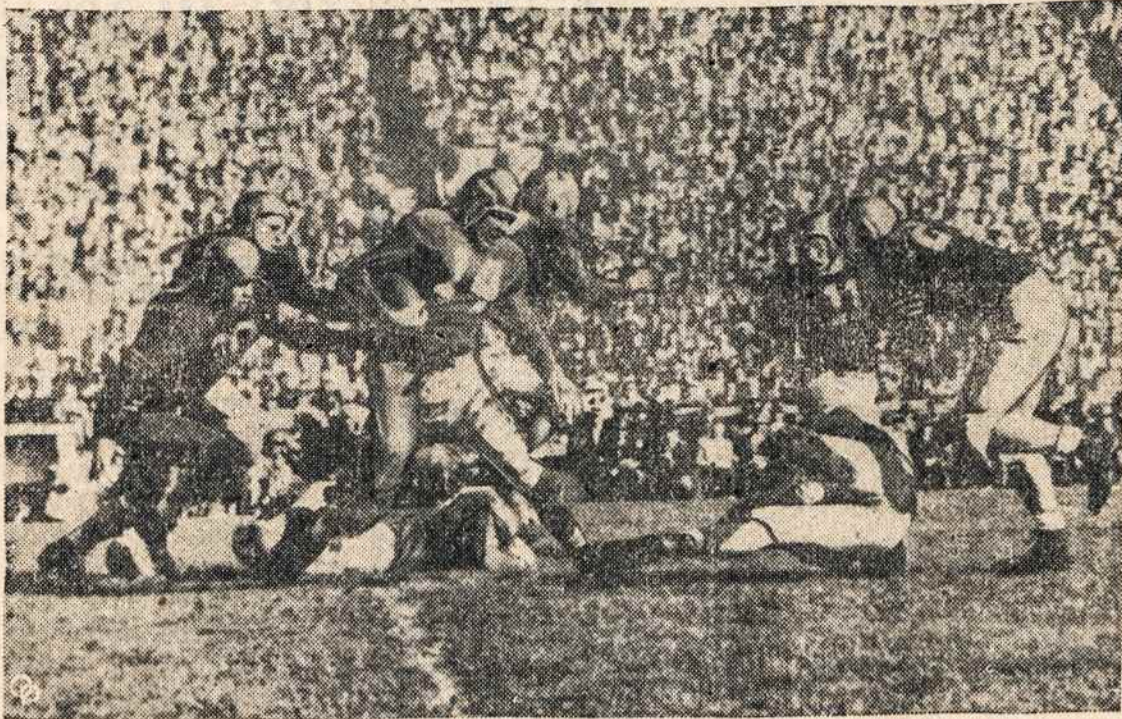
— Rusijos lengvaatletai pasiekė 2 naujus pasaulinius rekordus. Moterų estafetė 3x800 m. atlikta per 6:33,2 min. Tuo rekordas pagerintas 2,4 sek. Zujew 400 m. kliūtinį bėgimą atliko per 50,4 sek., tuo senąjį rekordą, kuris buvo pasiektas 1936 m., pagerino 0,2 sek.

— Švedijos lengvaatletų rinktinė nugalėjo Prancūzijos atstovus 121:91.

— Tarpvalstybinė teniso rungtynė tarp Vokietijos ir Austrijos laimėtojai tapo vokiečiai, nugalėję savo priešininkus 5:1.

— Tarpvalstybinė futbolo rungtynė dėl pasaulio meistro Luksemburgas turėjo nusileisti Prancūzijai 1:6.

— Tarpvalstybinė mėgėjų futbolo rungtynė tarp Anglijos rinktinės ir Pietų Afri-

NOTRE DAME parbloskė Navy santykiu 38:7.

kos atstovų laimėtoju tapo anglai (4:1).

— Norman von Nida laimėjo antrą kartą iš eilės Australijos golfo pirmenybes. Antrą vietą laimėjo P. Thomson.

— Australijos profesionalų golfininkų pirmenybėse pirmą vietą laimėjo Ossie Pickworth.

— Tokyo Giants nugalėjo Japonijoje viešinius New Yorko Giants rezultatu 2:1. Tai pirmas amerikiečių pralaimėjimas per 10 rungtynių.

— Tokyo Giants laimėjo Japonijos beisbolo pirmenybes, nugalėję savo priešininkus baigminėje žaidynių serijoje santykiu 4:2.

P. V.

Kad būtų linksmiau —

Kartą žmogelis atvažiavo iš Detroito į New Yorką lankyti giminių. Išėjęs iš stoties dairėsi autobuso. Nesuivokdamas paklausė praeinančio:

— Sakyk. Nuvažiuoti ten ir ten, koks buso numeris?

— 412, — atrėžė užklaustasis.

Žmogelis laukė vieną valandą, laukė kitą, o 412 kaip nėr taip nėr. Po 3 valandų ėjo atgal tas pats žmogus, kuris buvo nurodęs kaip važiuoti, pamatęs tą pilietį tebestovintį užklausė:

— Ar dar neatėjo?

— Greit ateis, ačiū už patarimą: 400 jau praleidau, dar reikia 12 praleisti.

Vokietijoje lenkas eina išpažinties pas vokiečių kunigą. Kalba kaip moka vokieškai. Pasiteisindamas dėl prastos savo vokiečių kalbos, pabaigoje pasisako, kad jis esąs lenkas. Kunigas ramiai atsakė.

— Nuodėmės kaip nuodėmės, bet paskutiniosios tikrai negalėjai išvengti. Nesigrauvai S. iš Detroito

Business Oppor-

Help wanted—Mate

KNITTER
Experienced on Hand and Links Power Machines.
Inquire: 850 East 221 St. Bronx
Tel.: KI 7-5350

MAKE MONEY AT HOME
RAISE CHICHILLAS
In Spare Room, Cellar, Garage;
Cost Little To Feed, No Noise
Or Odor.
Chinchilla Breeder Exchange
476 Amsterdam Ave. (83)
Displayed daily, 10 A.M.—8 P.M.
Sunday, 12 Noon to 5 P.M.

Tel. EV. 8-9794

M. and Z. AUTO COLLISION WORKS

LIETUVIŲ SPECIALISTŲ
COLLISION IR AUTO TAISSYMO D-VĖ

Atliekami visi collision, dažymo ir mech. taisymo darbai.
Darbas atliekamas pigiai ir sąžiningai.

J. MALDUTIS, namų tel. HY 7-3247 937 GRAND STREET
Z. ZALIAUSKAS, namų tel. GL 6-8659 BROOKLYN, N. Y.

JOIN OUR NEW
CHRISTMAS CLUB NOW

Latest Interest Rate **2 1/2 %** Credited and Compounded Quarterly

A Year

On Regular Savings Accounts Interest starts the first of the month on sums from \$25. to \$10,000.

Deposits made on or before the 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all other months draw interest from the first of such month if left to the end of the quarterly dividend period.

★ ★ ★ ★ ★

THE *Kings County* SAVINGS BANK

135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured
Up to \$10,000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

KNYGA KIEKVIENAI ŠEIMAI

Kun. Dr. Jono Gutausko

Vaiko Dievas ir religija

Religinis vaiko auklėjimas ryšium su jo dvasine raida

I dalis: vaiko kelias į pasaulį — dvasinis ir fizinis vystymasis;
II dalis: vaiko kelias į religiją — religinis brendimas;
III dalis: religinis vaiko auklėjimas šeimoje ir mokykloje;
IV dalis: ypatingieji religinio auklėjimo uždaviniai. Knyga tėvams, mokytojams ir tiems, kurie domisi vaiko psichologija.

328 ir VIII psl. Kaina \$3.

Užsakymus ir pinigus siųsti:

Spaudos B-vė "Žiburiai", 941 Dundas St. West, Toronto, Ont., Canada

Adam Realty Co.

1140 EAST JERSEY ST. ELIZ., N. J.
Adam Stanikūnas EL. 4-1570

"Pirmiausia užėik pas Adomą"
Būst greitai ir mandagiai aptarnautas.

VISAIS SAVO DRAUDIMO IR REAL ESTATE REIKALAIS

Adam Realty Co.

1140 EAST JERSEY ST. ELIZ., N. J.
Adam Stanikūnas EL. 4-1570

Stephen Bredes Jr.

ADVOKATAS

37 Sheridan Ave., Brooklyn 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

SCHOLES BAKING, Inc.

V. Lukas — Vedėjas

532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Lietuviška duona — geriausia duona. Mes kepame duoną, pyragus ir pyragėlius pagal visų skonį. Tortai, ypatingai pyragai vestuvėms, krikštynoms ir kitokioms iškilmingoms progoms. Užsakymai išpildomi kogeriausiai. Išvežiojame į krautuves ir privačius namus.

NORI GEROS KNYGOS, isigyk

D. PILLOS

SIELA UŽ SIELĄ

kuri "nėra autoriaus vaizduotės kūrinys, bet iš realaus gyvenimo paimtas įvykių atpasakojimas; ryškus dvasios vaizdas daugelio jaunų sielų, su kuriomis kiekvienam mūsų dažnai tenka susitikti", rašo vertėjas

KUN. A. SABALIAUSKAS
304 p. Kaina \$2.00

Užsakymus siųsti:

DARBININKAS
680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N. Y.

MELSKIS SU BAZNYČIA

Visų sekmadienių ir didesniųjų švenčių mišų maldas lietuviškai ir kitų daug maldų bei giesmių rasi maldaknygėje

Būk mums malonus

Parėngė

PREL. F. BARTKUS
413 psl. Kaina \$2.00

Užsakymus siųsti

DARBININKAS
680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N. Y.

GALIMA GAUTI ŠIŲ KNYGŲ Darbininko administracijoje

RELIGIJA IR FILOSOFIJA

Naujasis Testamentas 2.00
Nello Vian, Sv. Antanas Paduvietis, 145 p. \$1.00
G. da Fonesca, Marija kalba pasauliui, 264 p. 2.00
A. Maceina, Jobo drama, 286 p. 2.00
P. Juras, Pranašystės apie pasaulio pabaigą, 111 p. 1.00
Dr. J. Prunskis, Prie vilties kryžiaus, 139 p. 1.50
O. S. Marden, Džiaukis gyvenimu, 72 p. 0.70
St. Šalkauskis, Skautai ir pasaulėžiūra, 28 p. \$1.00
Dr. J. Girmius, Laisvė ir būtis, 151 p. 2.00
Taip jis kalbėjo, Don Bosco mintys, 132 p. 0.50

LIETUVOS ISTORIJA IR GEOGRAFIJA

J. Zilevičius, Česlovas Sasnauskas, išleido kun. L. E. Joffre Voisekaskas, 127 p. 2.00
M. Biržiška, Lietuvių tautos keliu, II t., 255 p. 3.00
V. Biržiška, Vyskupo M. Valančiaus biografijos bruožai, 100 p. 1.00
Lietuvos archyvas. Bolševizmo metai, 436 p. 6.00
V. Augustinas, Lietuvos vaizdų albumas 5.00

BELETRISTIKA

J. Grišmanauskas, Tolimieji kvadratai (Dabartinis Lietuvos vaizdas pabėgusių žvejų pasakojimu 200 psl. 2.00
D. Pilla, Siela už sielą, 304 p. 2.00
V. Pietaris, Raštai, III t., 267 p. 2.00
Jieva Simonaitytė, Aukštųjų Šimonių likimas, 437 p. 3.50
Fr. Mauriac, Gyvačių lizdas. 282 p. 2.60
A. Vaičiulaitis, Kur bakažės samanota, 286 p. 2.00
J. Grušas, Pabučiavimas, Novelės, 155 p. 1.50
Šatrijos Ragana, Senajame dvare, 176 p. 2.00
E. Williams, Medinis arklys, 192 p. 2.00
S. Vogulov., Raudonasis siaubas, 103 p. 1.25

POEZIJA

J. Baltušaitis, Poezija, 270 p. 1.00
F. Kirša, Šventieji akmenys, 112 p. 1.50
A. Mickevičius, Konradas Valenrodas, 96 p. 1.50
A. Tyruolis, Kelionė, 126 p. 1.25
400 metų pirmajai Nemuno poemai. 1.00
Jonas Aistis, Sesuo Būtis, 45 p. 1.00

VAIKŲ LITERATŪRA

Vysk. M. Valančius, Vaikų knygelė, 155 p. 1.50
Vyta Nemunėlis, Po tėvynės dangum 2.00
V. Pietaris, Lapės pasaka, 96 p. 1.10
Haifo pasakos, 93 p. 1.25
Lazdynų Pelėda, Motulė paviljoje, 32 p. 0.60
N. Butkienė, Velykų pasakos, 32 p. 1.00
S. Zbarskis, Doleris iš Pittsburgho, 57 p. 0.80
K. Binkis, Baltasis vilkas, 36 p. 1.00
K. Cukovskis, Daktaras Aiskauda ir jo žvėrys, 93 p. 1.00

MUZIKA

J. Kačinskas, Missa In Honorem Immaculati Cordis B.M.V. 1.50
Č. Sasnauskas, Lietuviška muzika 3.50
Vai lėkite dainos (200 dainų tekstai) 1.00

MALDAKNYGĖS

Danguas raktas, maldynas, neįrištąs, 156 p. 1.50
St. Yla, Sveika Marija, maldynas, 369 p. 2.50
St. Yla, Vardan Dievo, Mažųjų maldos 1.25

"DARBININKAS",
680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

EMPLOY AGENCIES

NAMŲ RUOŠOS DARBAMS SIŪLOMI ŠIE PUKĖS DARBAI

VIRĖJOS - KAMBARINĖS PRIĖMEJOS - BENDROS NAMŲ DARBININKES SLAUGĖS - VAIKŲ PRIZIŪRETOJOS

Gerus darbus gali gauti Namų prižiūrėtojai - Sodininkai Šoferiai - Vyrai įvairiems namų darbams

VEDUSIŲJŲ POROS labai reikalingos visiems namų darbams.

Mūsų klientūra yra geriausia Teirautis visą savaitę.

UNITED EMPLOYMENT AGENCY

7 East 59th St. N. Y. C.

šeimininkų galvosūkis, kaip gaminti valgius skaniai ir pigiai, išsispres, isigijus

A. DAUGIRDENĖS

TAUPIOJI VIREJA

151 p. Kaina \$2.00

Gaunama:

DARBININKAS
680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N. Y.

GALIMA GAUTI ŠIŲ KNYGŲ Darbininko administracijoje

RELIGIJA IR FILOSOFIJA

Naujasis Testamentas 2.00
Nello Vian, Sv. Antanas Paduvietis, 145 p. \$1.00
G. da Fonesca, Marija kalba pasauliui, 264 p. 2.00
A. Maceina, Jobo drama, 286 p. 2.00
P. Juras, Pranašystės apie pasaulio pabaigą, 111 p. 1.00
Dr. J. Prunskis, Prie vilties kryžiaus, 139 p. 1.50
O. S. Marden, Džiaukis gyvenimu, 72 p. 0.70
St. Šalkauskis, Skautai ir pasaulėžiūra, 28 p. \$1.00
Dr. J. Girmius, Laisvė ir būtis, 151 p. 2.00
Taip jis kalbėjo, Don Bosco mintys, 132 p. 0.50

LIETUVOS ISTORIJA IR GEOGRAFIJA

J. Zilevičius, Česlovas Sasnauskas, išleido kun. L. E. Joffre Voisekaskas, 127 p. 2.00
M. Biržiška, Lietuvių tautos keliu, II t., 255 p. 3.00
V. Biržiška, Vyskupo M. Valančiaus biografijos bruožai, 100 p. 1.00
Lietuvos archyvas. Bolševizmo metai, 436 p. 6.00
V. Augustinas, Lietuvos vaizdų albumas 5.00

BELETRISTIKA

J. Grišmanauskas, Tolimieji kvadratai (Dabartinis Lietuvos vaizdas pabėgusių žvejų pasakojimu 200 psl. 2.00
D. Pilla, Siela už sielą, 304 p. 2.00
V. Pietaris, Raštai, III t., 267 p. 2.00
Jieva Simonaitytė, Aukštųjų Šimonių likimas, 437 p. 3.50
Fr. Mauriac, Gyvačių lizdas. 282 p. 2.60
A. Vaičiulaitis, Kur bakažės samanota, 286 p. 2.00
J. Grušas, Pabučiavimas, Novelės, 155 p. 1.50
Šatrijos Ragana, Senajame dvare, 176 p. 2.00
E. Williams, Medinis arklys, 192 p. 2.00
S. Vogulov., Raudonasis siaubas, 103 p. 1.25

POEZIJA

J. Baltušaitis, Poezija, 270 p. 1.00
F. Kirša, Šventieji akmenys, 112 p. 1.50
A. Mickevičius, Konradas Valenrodas, 96 p. 1.50
A. Tyruolis, Kelionė, 126 p. 1.25
400 metų pirmajai Nemuno poemai. 1.00
Jonas Aistis, Sesuo Būtis, 45 p. 1.00

VAIKŲ LITERATŪRA

Vysk. M. Valančius, Vaikų knygelė, 155 p. 1.50
Vyta Nemunėlis, Po tėvynės dangum 2.00
V. Pietaris, Lapės pasaka, 96 p. 1.10
Haifo pasakos, 93 p. 1.25
Lazdynų Pelėda, Motulė paviljoje, 32 p. 0.60
N. Butkienė, Velykų pasakos, 32 p. 1.00
S. Zbarskis, Doleris iš Pittsburgho, 57 p. 0.80
K. Binkis, Baltasis vilkas, 36 p. 1.00
K. Cukovskis, Daktaras Aiskauda ir jo žvėrys, 93 p. 1.00

MUZIKA

J. Kačinskas, Missa In Honorem Immaculati Cordis B.M.V. 1.50
Č. Sasnauskas, Lietuviška muzika 3.50
Vai lėkite dainos (200 dainų tekstai) 1.00

MALDAKNYGĖS

Danguas raktas, maldynas, neįrištąs, 156 p. 1.50
St. Yla, Sveika Marija, maldynas, 369 p. 2.50
St. Yla, Vardan Dievo, Mažųjų maldos 1.25

"DARBININKAS",
680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Skleisk Lietuvos kankinių garsą tarp svetimtaučių, padovanodamas T. Narbūto išleista, gražiai iliustruota knygelę

"4 MARTYRED BISHOPS"

Kaina tik 10 c.
Imant po 100 egz. ir daugiau — 7,5 c.
Užsakymus siųsti:

DARBININKAS
680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Lithuanian Furniture Co. MOVERS — SO 8-4618

INSURED and BONDED
Local and Long Distance Mover

SO. BOSTON, MASS.
326-328 W. Broadway

RAMUNĖS

Mes gavome didelį siuntinį šviežių ramunių žiedų iš Vengrijos ir dabar yra visiems proga ramunių gauti pas mus. Vengrijos ramunės taip pat geros kaip ir Lietuvos ir taip pat medum kvepia, turi malonų skonį, sveika ir gardu gerti. Ramunės geros dėl skilvio ir dėl inkstų (kidneys). Jeigu esi nuvaręs, sušalęs, gerk ramunių arbatą. Kada esi piktas, nusiminęs, irgi gerk ramunes. Prisiųsk mum \$2.50, o mes prisiųsime jum ramunių visą svarą. I Kanadą — \$2.75.

ALEXANDER'S CO.

414 BROADWAY
South Boston 27, Mass.

JOHN DERUHA, M. D.

Inksty, pūslės, odos, kraujo, vidurių ir kitų ligų gydytojas
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9
Mokslus baigęs Europoje

128 E. 86th STREET NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva prisivažuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

Tel. EVergreen 6-5181

KARL EHMER — PORK STORES

Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:

69-38 Myrtle Ave. 185-24 Horace Harding Blvd
Glendale, N. Y. Fresh Meadows, Flushing
136-59 Roosevelt Avenue 219-17 Jamaica Avenue
Flushing, N. Y. Queens Village, N. Y.
68-38 Forest Avenue 176 Rockaway Avenue
Ridgewood, N. Y. Valley Stream, N. Y.
60-04 Woodside Avenue 4380 White Plains Road
Woodside, N. Y. Bronx, N. Y.

19 West Post Road
White Plains, N. Y.
MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

PARDUODAM NAMUS

Turime gerų namų pardavimui—Woodhaven, Richmond Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomojame kambarius ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikaluose — greitai ir gerai.

J. P. MACHULIS
REAL ESTATE & INSURANCE
8656 85th Street, Woodhaven 21, N. Y.
Tel. Virginia 7-1896

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

Kabaretas

VYT. BELECKAS, savininkas

Baras, SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

NEW YORK

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis (ARMAKAUSKAS)

Graborius - Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 Metropolitan Ave. Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas (BIELIAUSKAS)

FUNERAL HOME
M. P. BALLAS — Direktorius
ALB. BALTRONAS-BALTON
Relikvų Vedėjas
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva GRABORIUS BALSAMUOTOJAS

231 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS-ŠALINSKAS

Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE. (prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiame garbingas laidotuves. Kopolyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventilacija.
Tel. Virginia 7-4499

Užsisakykite

Darbininke dar šiandien

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGĖS
AMERIKA, LĖS ORGANŲ DARBININKŲ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
600 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

NEW YORKO NAUJIENOS

Angelių Karalienės parap. šv. Vardo draugijos rudeninis balius su užkandžiais, gėrimais ir šokiais bus šeštadienį, lapkričio — Nov. 21 d. 7 v.v. Suaugusiems įžanga 50 ct., vaikams — veltui. Visi kviečiami dalyvauti.

Šv. Jurgio parapijoje 40 val. atleidų metu bažnyčia buvo gražiai išpuošta. Pamokslus sakė T. Juvenalis Liauba, OFM. Choras, ved. J. Brundzos, giedoja Žilevičiaus II-sius mišparus. Užbaigiant pats autorius grojo vargonais, o solo giedojo B. Brundžienė.

L. K. Darbininkų Klubas savo susirinkime spalio 16 d. nutarė 1954 m. gavėnios pradžioje paminėti savo gyvavimo 5-rių metų sukaktį. Klubas buvo įkurtas 1949 m. kovo 25 d. Brooklyne. Paminėjimui surengti buvo išrinkta komisija, kurion šalia valdybos įėjo: O. Panatauskienė, U. Šarkauskienė, B. Adomaitienė ir V. Vaitiekūnas. Klubas šiuo metu turi per 60 narių. Nario mokestis metams 1 dol. Į klubą įstoti galima kiekviename susirinkime, priimami tik katalikai. **Valdyba**

BROOKLYNO VYSKUPIJAI 100 METŲ

Lapkričio 9 suėjo 100 metų, kai Brooklyno vyskupija buvo Apaštalu Sosto įsteigta ir jai vadovauti paskirtas pirmasis vysk. John Loughlin. Tuo metu vyskupijoje buvo tik 15,000 katalikų, 22 bažnyčios, 23 kunai, 5 mokyklos. Per 100 metų vyskupija išaugo į vieną didžiausių JAV vyskupijų. Ji apima 1,392,000 tikinčiųjų, turi 347 bažnyčias, 1,180 kunigų ir 278 mokyklas.

Jubilėjui atžymėti, išleistas meniškas 168 puslapių leidinys, kuriame aprašoma vyskupijos istorija, žymesnės bažnyčios, vienuolynų institutai, mokyklos ir asmenys — kunigai ir pasauliečiai. Tarp įstaigų trumpai paminėtas ir lietuvių pranciškonų vienuolynas bei spautuvė ir išvardyti visi periodiniai leidiniai, kurie leidžiami pranciškonų arba jų spautuvėse spausdinami. Išvardinti Darbininkas, Aidai, Šv. Pranciškus Varpelis, Ateitis, Karys ir įdėta viena spautuvės iliustracija.

Vyskupijai dabar vadovauja arkiv. Thomas Molloy, o jam padeda vysk. Kearny ir vysk. Boardman.

Brooklyno vyskupiją sukakties progą sveikino šv. Tėvas Pijus XII, prez. Eisenhoweris, apaštališkasis delegatas ar-

kiv. Cicognani, kard. Fr. Spellmanas ir daug vyskupų ir šiaip žymių asmenybių.

Brooklyno vyskupija anksčiau priklausė New Yorkui. Popiežius Pijus IX, ją atskirdamas nuo New Yorko, nustatė savo dekretu ribas, kurios ir šiandien tebėra tos pačios, būtent — visa ta sritis, kuri vadinama Long Island, vyskupo sostinė yra Brooklyne.

Pijus XI naujai vyskupijai paskyrė dangiškąją globėją — Nekaltai Pradėtąją Švč. M. Mariją, kurios Nekaltąjį Pradėjimą paskelbė dogma 1854 m. (M. S.)

"Ateities" redakcija.

Padėkos dienos savaitgalyje, lapkričio 28 d., Angelių Karalienės par. salėje rengia tradicinę rudens arbatėlę. Programoje: ateitininkiško gyvenimo filmo premjera; "Ateitis" metų verpetuose, — sava kūryba, muzika, "kreivios šypsenos". Po programos — šokiai. Kviečiami moksleiviai, studentai, sendraugiai ir jų bičiuliai.

Algimantas J. Jurgėla,

baigęs New Yorko universitetą, įstojo studijuoti Kolumbija universito ekonomijos skyriui ir ruošiasi magistro laipsniui. A. Jurgėla yra sūnus Elenos ir Kosto Jurgėlių.

Stella Miltenienė,

gyv. 324 Plymouth St., Brooklyne, su savo sūnumi Kazimieru ir jo žmona spalio 31 buvo nuvykę aplankyti savo dukters į Amsterdamą, N. Y., kuri yra seselė M. Immaculata, pranciškiečių ir ten vedė vaikų darželį ir moko šv. Kazimiero par. mokykloje. Ta pačia proga aplankė indėnės mergaitės Tehawithos ir jėzuitų kankinių šventoves, kurie buvo 1644 indėnų nužudyti. Sugrįžę laimingai namo, dėkoja seselėms už vaišingumą.

Juozas Karpus,

šv. Jurgio par. kolektočius serga. Jam buvo padaryta sunki vidurių operacija. Ligoniuo jo draugai linki greit pasveikti.

Skautai paminėjo 35 metų sukaktį

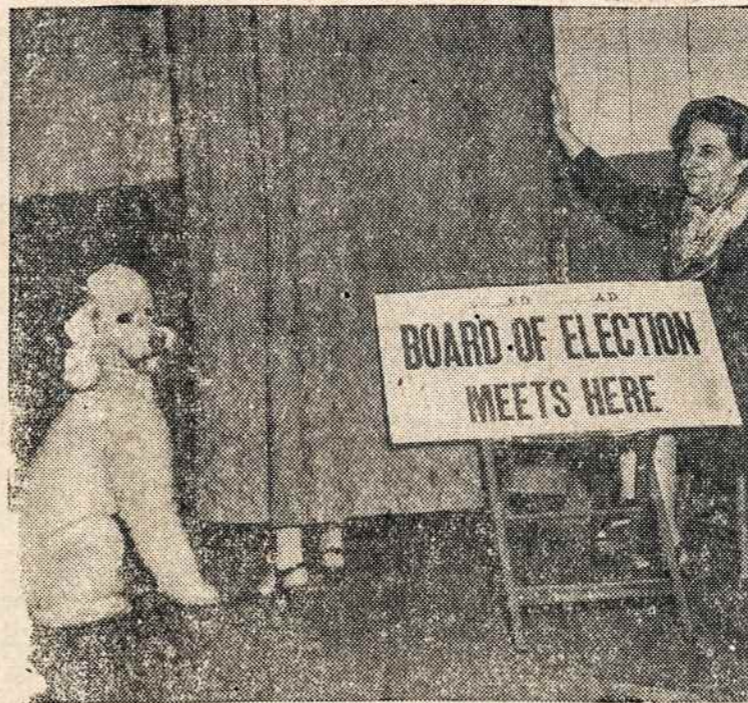
Lapkričio 1 d. New Yorko skautai minėjo Lietuvos skautijos 35-tą sukaktį. Iškilmingoje suveigoje dalyvavo būrys svečių, jų tarpe ir Lietuvos skautų įkūrėjas Petras Jurgėla, kuris savo žodyje išskėlė skautų nuopelnus lietuviškajame darbe.

Kun. J. Pakalniškis, N. Y. skautų kapelionas, sveikindamas linkėjo jauniems tobulėti skautybėje. Dr. H. Lukoševičius, New Yorko skautų korp. Vyties pirmin., papasakojo savo įspūdžius iš pasaulinių skautų sąskrydžių ir pasiūlymą N. Y. skautiškuoju jaunimu.

NAUJA LIETUVIŲ ĮMONĖ

Grupė naujai atvykusių ateivių, buvę Lietuvoje saldainių gamintojai, pradėjo gaminti šokoladinius saldainius lietuviško skonio. Savo naują įmonę pavadino Rūta.

Rūta jau pagamino ir išleido į rinką keletą rūšių saldainių. Visi, kurie jau ragavo, atsiliepė kuo geriausiai. Gamintojai tik nusiskundžia, kad neturi lietuviškų kvapiųjų ir skaniųjų vaisių. Be to, gamybą varžo įstatymai. Nežiūrint visų kliūčių, gamintojai sugebėjo išleisti į rinką geriausias rūšies saldainius, kurių skonis visai panašus kitados gamintiems Lietuvoje. Saldainių patiekalavimas gana didelis. Įmonė manoma dar plėsti, tobulinti ir įvairinti gaminius ir įpakavimą, prisitaikant prie vartotojų pageidavimų. (Sk.)

NEW YORKE balsuoti žmonės atėdavo ir su šunimis. Šuns savininkės — balsuotojos mėtosi tik kojos.

Dr. K. Ambrozaitis lapkričio 17 d. išvyksta į kariuomenės tarnybą.

Jaunimo šokiai

bus lapkričio 15 d. 6 v.v. Apreiškimo parapijos salėje. Rengia studentų ateitininkų draugovė. Kviečiami visi. Bus linksma ir smagu.

Liet. Dailininkų S-gos valdyba

prašo dailininkus sunesti savo kūrinius būsimai parodai į Apreiškimo parapijos salę ne vėliau lapkr. 15. Ekspонатų skaičius dar nenustatytas, tai gi prašoma išstatyti kuo daugiau. Lapkr. 15 juri komisijos nariai pradeda darbą.

J. Kunigėlienė

yra suorganizavusi būrelį Vasario 16 gimnazijai remti, rėmėjus buvome paskelbę spalio 27 d. laidoje. Kaip papildomai pranešama, būreliui dar pirklauso: J. Mačerienė, P. Petkevičius, inž. P. Kunigėlis.

Vincas Šoblevičius

mirė spalio 30, išgyvenęs 64 metus. Velionis buvo nuoširdus žmogus ir į iškilingas laidotuvas susirinko daug pažįstamų. Prieš 3 metus mirė jo žmona, o prieš metus jaunas sūnus.

Vedė

Lapkričio 8 d. Apreiškimo par. bažnyčioje kun. J. Pakalniškis sutuokė St. Karmaziną su Vanda Bichnevičiūte. Vaisės įvyko Apreiškimo par. salėje.

Auksinis Mockapetrių jubiliejus

Matas ir Ona Mockapetriai lapkričio mėn. 15 d. švenčia savo vedybinio gyvenimo 50 metų sukaktį. Iš ryto 8 val. šv. Petro bažnyčioje jubilijan-

Vyt. Maželis,

fotografas, nuo spalio 27 d. iki lapkričio 3 d. Willoughby foto reikmenų parduotuvėje buvo surengęs savo nuotraukų parodą. Šioje parduotuvėje kas savaitę geriausi New Yorko ir Amerikos fotografai išstato savo darbus. Pats pateikimas į šios krautuvės parodos sieną rodo, kad Vyt. Maželis yra aukštos kvalifikacijos fotografas.

Parodoje buvo išstatyta 14 didelio formato nuotraukų. Pirmasis dėmesys čia skiriamas portretui. Graži išbalansuota kompozicija, sutvarkytas apšvietimas puikiai išryškina charakterį. Tai rodo, kad Vyt. Maželio šioje srityje stipriai padirbėta ir gerai parodai pasirengta. Techniškinis laboratorinis darbas tobulas.

Paroda susilaukė dėmesio iš didžiosios krautuvės lankytojų. Vyt. Maželis pakvietė ir kita firma surengti savo foto parodą.

Susituokia

Aušra Bendoriūtė ir Jurgis Blekaitis lapkričio 14 d. Apreiškimo parapijos bažnyčioje.

Stud. Sąjungos suvažiavimas įvyksta New Yorke sausio 2-3 d.d. Kitos organizacijos prašomos tuo metu nerengti jokių parengimų.

Lietuvių Radio Draugijos Programos

J. P. GINKUS, Direktorius
Triečiadienis 9:30 val. vak.—WVRL 1600 kc—5000 w.
GYVUOJA PER 23 METUS
Oro tango mis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika.
405 GRAND ST., J. P. GINKUS, Direktorius
Tel. EV. 4-9298
AD JEZAVITAS, Muzikos Dir.
BROOKLYN 11, N. Y. J. VALAKAS, Pranešimų Dir.

BOSTONO VYRŲ CHORO KONCERTAS

Bostono lietuvių kultūrinis gyvenimas tebėra gausus ir įvairus. Vienas parengimas tuo jau seka kitą. Lapkričio 15 d. Bostono lietuvių vyrų choras rengia savo metinį koncertą, kuris įvyks Aukštesniosios mokyklos didžiojoje salėje (So. Boston, Thomas Park).

Bostono lietuvių vyrų choras, kaip muzikinis ansamblis, tebėra dar jaunas. Jis dirba tik antruosius metus. Choro vadovas yra Julius Gaidelis, baigęs J. Gruodžio kompozicijos klasę Kauno konservatorijoje, o šių metų pavasarį Naujosios Anglijos konservatorijoje įsigijęs MD. Komp. J. Gaidelis savo choro repertuarą nuolat papil-

do naujomis dainomis, jo paties ir kitų mūsų kompozitorių sukurtomis. Nėra abejonės, kad lapkričio 15 d. Bostono lietuvių vyrų choro koncertas bus įdomus ir muzikiniu požiūriu aukšto meninio lygmens.

Bostono lietuvių vyrų choro solistai, dalyvauja lapkričio 15 d. koncerte, bus Stasė Daugėlienė — mezzo sopranas ir Stasys Liepas — baritonas.

Stasė Daugėlienė dainavimą yra studijavusi Kauno konservatorijoje ir Vokietijoje. Buvo Kauno radiofono solistė, koncertavo Lietuvoje, Vokietijoje ir JAV. Jau yra pasirodžiusi ir Bostone, kur savo gražiu ir jautriu dainavimu yra palikusi malonių įspūdžių. St. Daugėlienė turi švelnaus tembro lyrinio pobūdžio mezzo sopraną. Savo balsą ji lengvai valdo, dainuoja su įsijautimu, dainas atlieka gražiai ir stilingai. Todėl St. Daugėlienės dainavimo bus vėl malonu išgirsti Bostone, vyrų choro koncerte.

Stasys Liepas, žinomas mūsų baritonas, gyvena Bostone. Čia jis yra savas, kaip dainininkas visada mielais. Tačiau pastaruoju metu jis dažniau kitur dainavo, Bostone labai retai tepasirodydamas. Tad po ilgesnės pertraukos bus tikrai malonu St. Liepą vėl išgirsti.

Nėra abejonės, kad lapkričio 15 d. į Bostono lietuvių vyrų choro koncertą susirinks gausūs būriai lietuvių ne tik iš paties Bostono, bet ir iš visų jo apylinkių. (St.)

Kun. Mykolas Vembrė paauguko "Vyties" platintojams dešimtis knygų apie Fatimą "Marija Kalba Pasauliui."

Broadway tiltas skubiai taisomas ir tikimasi, kad bus galima greitai visai kaip reikiant juo naudotis.

BARASEVIČIUS ir SŪNUS FUNERAL HOME
254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVIČIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. South Boston 8-2590

WAITKUS FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių direktorius ir balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermentims dykai! Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale saukite: Tel. TR 6-6434

ZALETSKAS FUNERAL HOME
564 EAST BROADWAY
South Boston, Mass.
D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas
Graboriai ir Balsamuotojai
Patarnavimas dieną ir naktį.
Koplyčia šermentims dykai.
NOTARY PUBLIC
Tel. SO 8-0815
South Boston 8-2609

Lietuvių Radijo Korporacija

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO 8-0489
Lietuvių Radijo programa iš stoties WBMS, 1090 kilociklų, perduodama sekmadieniais nuo 12 iki 12:30 val. Būna lietuviškos dainos, muzika ir Magdūtės pasaka. Biznio reikalais kreiptis į STEPONA MINKU, Baltic Florists Gėlių ir Dovanų krautuve, 502 E. Broadway, So. Bostone. Tel. SO 8-0489. Ten gaunamas "Darbininkas", lietuviškos knygos ir rankų darbo dovanos.

LIETUVIŲ RADIO VALANDOS PROGRAMA

WESX—1230 kilocycles—Marblehead-Salem, Mass.
Kiekvieną šeštadienį nuo 11 iki 12 val. vidudienio. Jeigu norite kas nors pasveikinti ar paskelbti, tai suskite: LITHUANIAN RADIO HOUR, 50 Cottage St., Newwood, Mass.
Skyrius: LITHUANIAN FURNITURE CO., 326 W. Broadway So. Boston 27, Mass.
A. ir O. IVASKAI
Teelfonai: Norwood 7-1449 ar South Boston 8-4618

Juozas Garšvos dviguba sukaktis

Šiais metais brooklynietis Juozas Garšva mini 70 metų amžiaus ir 40 metų savo verslo sukaktį. Daug kas gerai pažįsta Juozą Garšvą iš jo plačių darbų, ne tik biznyje, bet ir bendrai lietuviškame gyvenime, tad dviejų sukaktių proga ruošiamasi Juozą Garšvą tinkamai pagerbti.

taučiams. Jis yra viceprezidentas United Industrial Bank, Brooklyn, N. Y. Juozas Garšva buvo vienas to banko steigėjų.

Juozas Garšva, kaip ir daug mūsų lietuvių yra ateivis. Jis perėjo sunkųjį gyvenimo kelią, kol įsikūrė. Dažnai sakoma, kad žmogui pasiseka, bet prie pasisekimo būtinas sugebėjimas ir darbštumas. Juozas Garšva tomis savo būdo ypatybėmis įveikė daug kliūčių ir išliko.

Juozas Garšva gimė gruodžio 8 d. 1883 met. Šilvirų kaime, Ploksčių valsč., Sakų apskrityje, Kazimiero ir Joniškos Garšvų ūkininkų šeimoje. Juozas ir jo kiti šeši broliai ir sesuo augo 35 margų ūkyje. Jame buvo ankšta, tad vyresnieji mokėsi amato ir ieškojo duonos svetur.

PASKAITOS NAMŲ SAVININKAMS

Lapkričio-Nov. 20 d. 8 val. vakare, Logan Inn (Mikalauskiene) salėje, Atlantic Ave. ir Logan St., East New York sekcijoje, Brooklyne, įvyks labai svarbius ir namų savininkams naudingos paskaitos sekančiomis temomis:

Adv. T. Wm. Michelson: Namų savininkų santykiai su nuomninkais: a) savininko autoritetas ir pareigos, b) nuomninko teisės ir obligacijos.

Adv. R. John Urevich (Jurevičius): Namų paskolas (mortgečius) reguliuoją įstatymai ir reikalingos modifikacijos.

J. Ormanas skaitys namų savininkų reikalais rezoliucijas.

J. P. Mačiulis patieks vėliausiuosiu nuomų kontrolės patvarkymus ir namų savininkams žinotinus pranešimus.

Į paskaitas kviečiami visi lietuviai namų savininkai. Įeinant mokėti nereikės. Paskaitas ruošia **Brooklyn and Queens Owners, Inc.**
J. P. M.